Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дениз ★ ШИНАРА, 23 ИЮНЬ, 1987 ШУ. ★ № 75 (7421). ★ Мах 3 кеп.

КЪАХЬЕГАНЗА ЙОАХАЧА ДОХОДАШТА НИКЪ БЕХКА

Массанахьа, массе хIаман тIехьа социальни нийсхон принцип чакхъяккха... Парте XXVII съездо оттадаь из декхар юкъарчал доаццаш дувзаденна да социалистически законаш телхаделга цIендаь дIададаккхарца. Цо дIадех вай хьисапаца, коммунистически моралаца тарлуш йоацача негативни явленешца лоаттабу къовсам чIоагIбелга.

Социализма хьалашка шоайла вIаши къоастаде йиш йоацаш да общества, коллектива, хIара сага хьашташ. Шоай дулхах- цIех дола гIулакх санна тIанийцад советски мохк социально-экономически дегIаухилга сихдара съездо оттадаь декхараш. Вай законодательство — граждански а финансови а, къахьегама а административни а, боахама а уголовни а дар, — белгалдаьккхар съезде, — декхарийла да доал дара экономически методаш хьинарегIа юкъекхувлара гIо де, къахьегама а потреблене а боарамашта корта бола тIахьожам оттабе, хIаранегара — хьинарга хьежжа, хIаранена — къахьегарга хьежжа яха социализма керттера принцип лерргIа чакхъяха. КПСС Программа кердача редакце тIа ма аллара, парте принципиальни мах бу къахьеганза йоахача доходашта, моллагIча тайпара даьнна а рузкъа дIа-юха декъара социалистически принципа тIара довлара никъ бехкара.

Къахьеганза йоахача доходашца лоаттабу къовсам чIоагIбара хьакехьа КПСС Центральни Комитето а СССР Министрий Совето а соцам тIанийцачул тIехьагIа, дикка балхаш даьд вай республика халкъа боахама цхьадолча доакъошка паччахьалкхен а планови а дисциплина, социалистически законность а правопорядок а чIоагIъяра, материалашта а рузкъана а учет лелаеча порядок оттаяра, социалистически доалахье лораяра, базархой а кхааш ийдераш а хьагучабахара.

Цхьабакъда, къа ца хьегаш доходаш яха йиш йола дерригa наькъаш тешшаме дIакъовлара хIанз а де доагIар даьдац республике. СССР Лакхехьарча Совета депутаташа баьча тохкамо хьа ма хьоккхара, дукха рузкъа доаду лерттIа доал ца дарах, растраташ ярах, къоалаш дарах, учет во лелаярах. Цу даькъе къаьстта дукха кхоачамбоацараш да Ачхой-Мартановски, Наурски, Сунженски, Шелковской, Советски районашка. Колхозашен совхозашен йоагтIача бесса кхоачашъяц интенсивни технологеш, бригадни а дезала а подряд юкъейоалаяра хьакъехьа тIанийь решенеш, юртбоахама культураш хьалкхеяра агротехника телхаю. ХIаьта цу дерригне боахамий рентабельность, общественни производства эффективность лохъю.

СССР Лакхехьарча Совета палатай законодательни предложеней комиссей заседане принципиально дийцад Нохч-ГIалгIайчен потребительски коопераце, торговле, автотранспортни предприятешка, гIишлошъеча организацешка, дукхха кхыча моттигашка нийслу цIенхаштта кхоачамбоацараш. Масала, оттаяь порядок телха а еш, потребкоопераце кулгалхоша заготовителашта кара дIател дукхха ахча, хIаьта кулгацIена боацача наха къоалаш де аьттув боалийт цо. «Чеченингушавтотранс» объединене, республика госагропрома , «Чеченингушводстроя» гIишлон управлене, «Чечингстройтранс» транспортни предприятей, колхозий а совхозий а кулгалхоша транспорта эксплуатаци яра, болх чакхбаьлча из гаражашка дIаоттаяра тIахьожам лоаттабац. Цудухьа Iалаьмате дукха моттигаш хул шоферашa шоашта хIама яккхара цох пайда ийбеш. Ца даь балхаш даьд яхаш дIа а яздеш, законагIа ца йоагIа премеш, алапеш ийду гIишлошъеча организацей цхьаболча кулгалхоша. Дукхха моттигаш нийслу хьалдаьдаьннад, аьнна дIаденна цIенош а кхыдола гIирсаш а тоадеча кхы тIа дукха материалашши ахчен дIаухийташ.

Паччахьлкхенна доккха зе ду дулха комбинатера, шурий комбинатера, кондитерски а кога гIирс беча а фабрикашкара, маьхк еча, консервни заводашкара, холодильникера, столовешкара, колхозашкара а совхозашкара а, хIамилгах катоха йиш йолча дукххача кхыча моттигашкара кагий къоалаш дечар. Ховш ма хиллара, цу тайпара баха ловраш шоаш меттаоттабара законо могаду штрафаш еттилга, премеех боахилга, болхлой собранешка а новкъостий судашка а уж бувцилга. Бакъда, дукххача моттигашка из деш дац, дой а — формана мара.

Хьаьнала къахьегаш баха ца ловраш, базар яра а къоал дара а тIаккувраш хьагучабахара, уж массанена дIабовзийтара, советски законаша дIа ма деххара уж бехктокхаме озара къаьстта оарцагIйовла декхарийла я республика правоохранительни органаш. Бакъда, къахьеганза доходаш яхарца цар лоаттабу къовсам хано дIадехараш- ка хьежжа ба ала йиш йолаш бац. Масала, хьаэцаргда вай цхьа масал. Колхозашкарен совхозашкарен хьаухача нахагара сом, баьцадаараш, кхыйола хIамаш хьа а ийеш, Iай а аьхки а базар тIа латташ итташ шераш доаха базархой кIезига бац. Базар тIа шоай моттиг йолаш ба кийнаш йохкараш, кхыбараш. ХIаьта уж ца бовзаш а цар фу леладу ца ховш а ба милице болхлой?

Хетаргахьа, базархой а къоал дераш а цIерах санна кхераргбар милице болхлоех, нагахьа санна чурча гIулакхий Министерства кулгалхоша къахьеганза доходаш яхара духьалара законодательство леррагIа кхоачашделга горрайотделашкара хьадехаре, милице участкови инспекторий лоархIам а бехктокхам а айбара доагIар доре. ХIаьта хЪанзарчоа вайцига ледара леладу зуламаш даьраш хьагучабоахилга, къоалаш даьрий дешаш тохкилга, пачхаьлкхенна хинна зе юхаметтаоттадайтилга.

Хьацар ца доаккхаш баха безам баращца къовсам лоаттабара геттара лоархIаме да экономически а социальни а дешай даим йоакхо яр. Бакъда, парте районни комитеташа, предприятей а организацей а кулгалхоша лерттIа терко яц коа-карта эша товараш арахецара, бахача наха торгови, бытовой, жилищно-коммунальни гIулакхаш делга дикагIча тайпара вIаштIехьдаккхара. Базархой наьха санна юхатохаргбар нах продукташца Iалашбелга тоадаро. Из ишттa дале а, колхозаша, совхозаша, потребительски коопераце тоадац рынкашка тайп-тайпара продукташ, сом а баьцадаараш а дохкилга. Боахамий а РАПО-й а кулгалхоша, юрта Советий исполкома хайра теркалдац бахача наьха доалахьара доахан доакъаращца Iалащделга, мангал хьакха царна цонаш хьакъестаяц, хIаьта цо колхозийи совхозийи хьайбашта Iалашдаь доакъараш лечкъадара наькъаш хьаделл.

Кхоана болх бе йолалу бархIазлагIа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета яхлагIа сесси. Шеко яц, халкъа депутаташа республике этта хьал кIоаргга тахка а техка, белгалдергда къахьегагза доходаш яхара наькъаш деккара де дезараш, социалистически законность а правопорядок а чIоагIъяра, припискаш елгеи пачхаьлкхен отчетность телхаелгеи цIендаь дIадаккхара, торговле бокъонаш телхаераш, дефицитни товараш дIалечкъадераш хьагучабахара, кагий къоалаш дераш бехктокхаме озара, контрольно-ревизионни болх тоабара, складаш, базаш, товарашн материалашн лоаттаю кхыйола моттигаш лерттIа лораяра, базархой а кхааш ийдерий а когашта кIал лаьтта доагаргдола хьал оттадара де дезараш.

ХIара дийнахьа — хьинаре къахьегам!

Ши бIаь гектар хулача лаьтта люцерна кхею оаха. Цу тIара укх шера биъ хьувкъам чуэца лаьрхIад. Кенаца вIашагIъэаь горох дIайийнай оаха 54 гектара тIа. ХIанз из чуэца йолаьй. Хьувкъам эсала бац — 250 центнер лу гектаро. Косилкашта тIеххьа нохараш а селкаш а лел. Мукъадаьннача лаьтта генарапща вIашагI а эеш, хьажкIаш дIаюв оаха доакъара лаьрхIа. Дика хьийкъай 80 гектар хулача лаьтта дIайина райграс яха буц а. Рапс дукха яц тха — 40 гектар. Из чуийца, цига хьажкIаш дIайийнай оаха.

Тхона хIанз дукхагIа дагайоал доакъара дикал. Из лакха хилийта гIерт. Тоъал эша техника йоацаш хала дар тхона хьалха. ХIанз цунца а Iалащдаьд. Керда ялх сеновоз йоалаьй укх шера. Хьалха шиъ мара яцар.

Укх шера духхьашха керда «КДБ» яха шин оагIорахьа буц хьокха ши косилка а еннай тха боахама.

Геттара раьза да тхо механизатораша: Чориев Мухьмада, Евлоев Ювсапа, Даурбеков Арсангире, Котиков Аюпа, Евлоев Салмана, Барханоев Уматгире беча балха.

ХIанзле ши бIаь тонн гаргга йол Iалашъяьй тха бригадо. Шера планагIа эшар ялх бIаь тонн я. ЛаьрхIар чакхдаккхара низ дIакхоачар дерга.

У. ДАУРБЕКОВ,
Назрановски района совхоз - техникума доакъар Iалащдеча цеха начальник.

СУРТАШ ТIА (лакхехьа): совхоз - техникума доакъар Iалащдеча бригада механизатораш (аьрдехьара аьттехьа) Евлоев Ювсап, Евлоев Салман, Даурбеков Арсангири, Котиков Аюп, Даурбеков Уматтири шоайла дагабоалаш ба; лохехьа — касирех улла йол гулъеш йоала агрегат.

И. ПЛИЕВА сурташ.

Сийле хийла хьалхалаттарий!

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома бюро, НГIАССР Министрий Совет, облсовпроф, ВЛКСМ обком хьежар 15 июне кхаччалца доакъараш дахараи цар дикал лакхъяраи тIехь лаьттача республикански яхьа итогашка.

РАЙОНАШТА ЮКЪЕ:

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофеи ВЛКСМ обкомеи карара кара тела вымпел а луш

Хьалхара моттиг

хьожайир доахана хIара условни кертана лоархIаш 3,7 центнер доакъара единицаш хула доакъар Iалашдаьча

УРУС-МАРТАНОВСКИ РАЙОНА

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофеи ВЛКСМ обкомеи Сийлен грамота а луш

ШоллагIа моттиг

хьожайир доахана хIара условни кертана лоархIаш 2,8 центнер доакъара единицаш хула доакъар Iалашдаьча

АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИ РАЙОНА

БОАХАМАШТА ЮКЪЕ:

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофеи ВЛКСМ обкомеи карара кара тела вымпел а луш

Хьалхара моттиг

хьожайир доахана хIара условни керта сих лоархIаш 6,7 центнер доакъара единицаш хула доакъар Iалашдаьча Урус-Мартановски района

МИЧУРИНА ЦIЕРАГIЧА СОВХОЗА

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофеи ВЛКСМ обкомеи Сийлен грамота а луш

ШоллагIа моттиг

хьожаьй доахана хIара условни керта лоархIаш 6,3 центнер доакъара единицаш хула доакъар Iалашдаьча Гудермесски района

«БЕЛОРЕЧЕНСКИЙ» СОВХОЗА

доахана хIара условни керта лоархIаш 5 центнер доакъара единицаш хула доакъар Iалашдаьча Наурски района

«СЕВЕРНЫЙ» СОВХОЗА

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофеи ВЛКСМ обкомеи диплом а луш

КхоалагIа моттиг

хьожаьй доахана хIара условни керта лоархIаш 4,8 центнер доакъара единицаш хула доакъар Iалащдаьча Шелковски района

«ЧЕРВЛЕНСКИЙ» СОВХОЗА

доахана хIара условни керта лоархIаш 3,7 центнер доакъара единицаш хула доакъар Iалашдаьча Грозненски района

«ЮБИЛЕЙНЫЙ» СОВХОЗА

* * *

Барчча республика хьанийцача доахана условни керта лоархIаш доакъара единицаш хула кийчбаь беррига фуъ июнь юкъе кхаьчача соахкарчул дикка дукхагIа ба (соахка 1,3 центнер хиннача 1,7 центнер). Бакъда, из кхы а дукхагIа баккхара мел эша хьалаш долаш да. ХIанз а массанахьа еррига болх беш яц йол хьокха техника, транспорт. Из бахьан долаш колхозаши совхозаши соахка цу хана хинначул тIехьаюс. Из эгтара хьалхарча аргIана доагIа доахана условни керта лоархIаш 0,2 центнерагара 1,2 центнерага кхаччалца мара доакъар Iалаш ца даьча Малгобекски, Наурски, Советски, Ножай-Юртовски районий, хIаьта ишттa г. Грозне а боахамашта.

Гуш ма хиллара, укхаза къаьстта во пайда эц дикача таронех, мангал хьокха ха тувлайолийт, хIаьта цахьокхаш лаьтта буц тIехьа йоал, чам а хьоанал а йов.

Ховш ма дий, доахана луча доакъара рациона юкъе керттерча даькъе белок аьлах йоаллилга. Из кийчъеча эггара дукхагIа тIехьадус Грозненски, Малгобекски, Надтеречни, Наурскии Сунженскии районий боахамаш.

ЦIенхаштта терко яйташ хIама да баьца хьоар ледара даккхара болар лаьгIа хилар. Из соахкарчул ах кIезигагIа даьккхад. ВIалла из болх дIа а болабаьбац Надтеречни, Наьсарен, Ножай-Юртовски районий боахамаша, хIаьта Сунженски Наурскии районий колхозашен совхозашен 4—6 процент мара кхоачашъяьяц шера план.

Массанахьа а ма боагтIара лоаттабац къовсам кийчду доакъараш дика хилийтара. «Куларинский» совхозе 50 тонн йоли 40 тонн сенажни доакъари III категоре оттадаьд, хIаьта «Красное знамя» яхача колхозе ишттa лаьрхIай 80 тонн йол а. «Гудермесский» совхоза классни йоацаш лаьрхIай 460 тонн силос, «Путь к коммунизму» яхача сунженски колхозе — 700 тонн.

Республикерча доакъар кийчдерий декхар да болх ма могга сихбар, из дикагIа бар, техниках боккха пайда эцар, доакъар ца дойтар, мукъадаьннача лаьттана шиий ханнахьа обработка яр.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА СЕССИ ХЬАЕЛЛАРАХ

1987 шера 24 июне 10 сахьат даьлча республикански театрально-концертни зала помещене хьаелларгъя бархIазлагIа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета ялхлагIа сесси.

Депутаташта регистраци ергъя 1987 ш. 23 июне Iуйран 9 сахьат даьлча денз сайрийна 19 сахьат даллалца Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме (Победа пр., 23, 4-гIа этаж, комн. 48), 1987 шера 24 июне Iуйран 8 сахьат даьлча денз республикански театрально-концертни зала помещене.

«РСФСР Заслуженни экономист»-яха-сийлен цIи яларах дола

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума УКАЗ

Экономически балха даькъе дика хIамаш карагIдувларах а дуккхача шерашка хьаьнала къахьегарах а «РСФСР Заслуженни экономист» яха сийлен цIи лойла Цолоев Дзарахмата Султана — СССР Госбанка Нохч-ГIалгIай республикански контора управляюще заместитела.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума председатель В. ОРЛОВ.
РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1987 шера 22 май.

ГДР-ера хьаша

21 июне Нохч - ГIалгIайчене венав СЕПГ ЦК «Нойер вег» яхача журнала болхло нов. Эберхарт Ленка. Германски Демократически Республикера вена журналист тIанийцар КПСС ЦК члена, КПСС Нохч - ГIалгIай обкома хьалхарча секретара нов. В. К. Фотеева. Цо дийцар республика экономика, культура дегIайоалаеча даьхача толамех, Сийлахь - боккхача Октябра 70 шу дизара сийленца накъаяхара, парте XXVII съезда решенеш кхоачашъяра партийни организацеша беча балхах.

Селхан нов. Эберхарт Ленка хилар «Электроприбор» заводе. Боахама, партийни, идеологически балха перестройка яра дечох хьаьшага дийцар партколе.

Из ишттa хилар «Промавтоматика» НПО. Цун къамаьл хилар объединене генеральни директораца А. А. Опришкоца, парткома секретараца И. А. Безлихотнеца. Немецки журналиста довзийтар продукци дикагIа хилийтара, Iилманеи техниканеи карагIдаьннараш производствана юкъедоаладара объединене деш дар.

Нов. Эберхарт Ленка вIашагIкхийтар республика массови информаце средствай кулгалхоща, дийцар шоай журнала болх мишта бу, перестройка, демократизаце, гласноста хьалашка Нохч-ГIалгIайчен газеташа, телевидене а радиос а дечох хаттараш дир.

СОВЕТИЙ IАЬДАЛА, ХАЛКЪА IАЬДАЛА ТIЕХЬА!

Бокъонца йолча демократизма хьале чакхдаьлар Нохч-ГIалгIайчене моттигерча Советашка депутаташи халкъа судахойи хоржалга

ИРАЗЕ ВАХАР ХИЛИЙТАРА

Грознерча № 24 йолча хоржамий округе массе а оагIорахьара хьааха болабелар шоай сийлен декхар кхоачащде — моттигерча Советашка Даьхен дикагIболала къонгаши мехкарийи харжа боагIа харжархой. 21 июне цу хоржамий участке кхаж тоссаш хилар 2200 совгIа саг. Iуйрийна ялх сахьат ма даьлланге, эггара хьалха кхаж тессарех бар къахьегамеи тIемен ветеранаш, Марченко Владимир Георгиевич, Марченко Клавдия Васильевна, Зинченко Семен Георгиевич, граждански Сийлахь - боккхачен тIемашка дакъа лоацаш хиннa, дезткъе бархI шу кхаьча вола Ткаченко Семен Иванович. ТIеххьарчо дег тIара доагIача дIайхача дешаща ловца баьккхар Гюлумян Руслан Васильевич кертелаттача хоржамий комиссе членашта.

— Вай вахаре Iалаьмате дукха хувцаденнад укх тIеххьарча шерашка, тоалуш латт наьха хьал-таро, кхы а сийрдагIа вай кхоане хилар ловш кхаж тосс аз моттигерча Советашка хоржача Даьхен дикагIболча викалашта тIехьа, — аьлар духхьашха кхаж тоссаш йолча педучилища студентка Гайдар Галинас.

Цунна открыткеи памятни книжкеи делар. Ишттa совгIаташ делар духхьашха кхаж тоссаш хиннача ткъаь иттех зIамсаган йоIан.

Харжархошта юкъе агитатораша дукха организаторски кхетамеи болх баьлга къаьгта хьахьекхар цу дено. Хоржамий комиссе шоай декхар кхоачащде кхотабенна хьачуухаш бар харжархой. Цар уж чIоагIа безаме тIаэцар. Харжархоша чIоагIа баркал аьлар шоай гIулакх сихеи дикеи чакхдоаккхаш болча хоржамий комиссе членашта Шуаипов Султан Ахмадовича, Малаева Ася Супьяновнана, бехктокхамерча секретара Хайкина Валентина Петровнана, кхычарна.

Iуйрийна 9 сахьат доалача хана цу хоржамий участке кхаж тесса ваьннавар 875 саг. Кхаж тассара гIулакх дика вIаштIехьдаьккха хиларах ханал хьалха чакхбаьлар цу участкера беррига нах.

Керда хоржача депутаташта харжархоша дукха наказаш дир.

ДЕМОКРАТЕНА — ШЕРРА НИКЪ'

Дика кийчо яьяр учета механизаци яра йолча техникумерча № 26 йолча хоржамий участке.

Цига эггара хьалха кхаж тессача къахьегама ветерана Кардаильская Александра Филипповнас аьлар: «Перестройка еча, демократенеи гласностаи шерра никъ хьабеллача вай хоржача депутаташа хьинар кхо ца деш дакъа лоацаргхиларах тешаш я со».

Массаза а дега гIозале хийла вай мехка мел бахача наха, аьнна, шоай декхар кхоачащдир духхьашха кхаж тоссаш хиннача Ларионова Светланас, Солнышкина Тамарас.

Кхаж тасса баьхкараш хьем ца беш чакхбувлийтар дика кийчо яь хиннача Пошивайло Сергей Николаевич председатель волча хоржамий комиссе членаша. Iуйрийна цхьайтта сахьат доалача хана агитатораша Бугаева Александра Алексеевнана, Лепешкин Сергей Николаевича тIачIоагIъяьча участкашкара беррига нах кхаж тесса баьлар.

Хоржамий участке кхаж тасса баьхкараштa Iуйрийна нийс сахьат даьлча концерт делар № 7 йолча берий музыкальни школа хьехархоша. Цул тIехьагIа мультфильм хьекхар, эстрадни ансамбло концерт делар, «Атта вахар» яха кинокомеди гойтар. Болх беш яр телевизор, буфет, кулинарни выставка.

МАШАРА ТIЕХЬ

Йиллача хана дIадоладелар Грозненски кооперативни техникумерча № 28 йолча хоржамий участке моттигерча Совете кхаж тоссилга. Гаьнна дIахозаш я цига лекха музыка.

Iуйрийна цхьайтта сахьат доалача хана шоай декхар кхоачащдаьваьннавар цаIи ахи эзар саг, верригаш а цига кхаж тасса безаш вар 2340 харжархо мара воацача.

Ше бюллетенеш Iочутовсалехьа хоржамий участка комиссе членашта хьалхашка ше язъяь заявлени Iойиллар кооперативни техникума дешархочо Шогенова Иринас. Цу тIа цо язду: «Духхьашха кхаж тоссаш я со. Аз сай сийлен декхар кхоачашду перестройкана мутIахьа йолаш, демократии гласности шеръяра, парте XXVII съездеи Ленински комсомола XX съездеи решенеш йизза кхоачашъяра. Кхоана 46 шу дуз Сийлахь-боккха Даймехка тIом дIаболабенна, чIоагIа хала яьккхар вай цу тIем тIа Котало. ТIема Iазап кхы цIаккха а озадезаш ма хилда вай. Аз тахан кхаж тосс дIахо а машаре, тIема дохк ца гуш вай Даьхе яхийтара. Дехар ду аз укх шера июнь бетта сона доагIа алапи советски Машара фонде дIачудалар. Даим машар хилба дуьнен тIа!»

Цу дикача гIулакха тIехьа ше цхьаь хилaнзар Шогенова. Цунца цхьана цу тайпара заявлени елар техникума шоллагIча групперча дешархочо Евлоева Марема. Цар дIадоладаь дика гIулакх хьал а лаьца, духхьашха цига кхаж тоссаш болча техникума дешархоша Хажалиева Розас, Тарамова Бирланта, Мачукаев Эдмана, Хамзатов Апте, Бекбоев Валере, Бетохова Альберта, Абдулхалимова Iайнас уж санна заявленеш елар.

Моттигерча советашка депутаталла кандидаташта тIехьа кхаж тоссилга Iалаьмате дикеи йиллача ханел хьалхеи чакхдаьлар цу хоржамий участке.

* * *

Партенеи Даьхенеи чIоагIа мутIахьа хилар хьахьокхаш, барт-цхьоагIо йолаш кхаж тоссилга чакхдаьлар республикерча ерригача городашка, районашка, юрташка.

Б. МАГОМЕДОВ.

Сийлахь-боккха Октябри Нохч-ГIалгIайчеи

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИ КIОАРГЬЕШ

Къаман деша хьакъехьа вай парте беча практически балха кIийле я къамий марксистско-ленински теори. Из теори — социалистически революцех долча юкъарча деша цхьа дакъа. Цо хьагучайоах къамаш хьахиларан дегIаахаран объективни закономерносташ, советски общества вахаре къамани интернациональнии долчун диалектика, кхыдар. Цо хьахьекхад Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци хиннaчул тIехьагIа чоалхане дола къаман дош СССР-е практически мишта кхоачашдаьд. Общественни отношеней системах дала йиш йоаца дакъа лоархI марксизмо-ленинизмо къаман отношенеех. Социалистически революце къаман антагонизмаш дIаяхарга вугалгах йола положени Iилманца бакъъяьй К. Марксеи Ф. Энгельсеи.

Халкъий демократически бокъонаш дIаяхара эксплуатаци чIоагIъяра а тIа-тIа алсамбувлача новкъа яьннай монополистически буржуази. Ирлуш йоагIа империалистически мехкашта юкъера, транскъаман национальни корпорацештеи къаман капиталаи юкъера вIашдухьаленаш. Ирлуш йоагIа иштта дукха къамаш долча паччахьалкхений чурча вахарера къамашта юкъера вIашдухьаленаш а.

Эксплуататорски классаш дIаяьха, производства средстваех общественни рузкъа а лаьрхIа Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце Iалашдаьд къаман дош къоастаделга. Дерригa халкъаш бокъонаш цхьатарра йолаши паргIатта дегIаухаши хилара гаранти лу социализмо, дерригача къамий къахьегамхой хьашташ теркал а деш, къаман проблемаш къоастаяра эша хьалаш вIаштIехьдоах.

Советски къаман политика хьалхара итогаш еш, 1922 шера В. И. Ленина белгалдаьхад: «Тайп-тайпарча къамий хьаштий Iалальмате йоккха терко яро мара конфликтий кийле, вIаши бола цатешам дIабоаккхарг ца хилара геттара чIоагIа бIуболийтаб йоах вай опыто...».

Керда, социалистически къаман отношенеш хьахилар хьагучадувл общественни отношеней ерригача системана овлангара денз революционни перестройка яра процесса органически цхьа дакъа хилар санна.

Цхьан боарамагIа чакхдалац из. СихагIа — политически вахаре. Дикка дукхагIа ха эш республикаш экономически дегIакхувлача нийслуш йола цхьан метте латтара явленеш дIаяхара. ХIаьта кхы а дукхагIа ха эш къаман социально-классови структура даькъе хувцамаш дара. Керда социалистически къаман отношенеш эггара шортагIа дегIаух къамий духовни вахаре.

КПСС Программа тIа белгалдаьккхад: «ДIаяхача замах юхедиса къамий дош Советски Союзе толаме къоастадаьд».

Къаман дош къоастадара даькъе дика масал да Нохч-ГIалгIайче. Октябрьски революци хилалехьа крае хиннараш керттерча даькъе зIамига кустарнии ахкустарнии предприятеш яр, 99 процент бола баха нах дешар-йоазув ца ховш бар. Тахан Нохч-ГIалгIайчене я 130-нел совгIа йоккха промышленни предприяти. Сага-сих лаьрхIача Японе, Франце, кхыча дегIаденача капиталистически мехкашка йоаккхачул дукхагIа электроэнерги йоаккх республике. 500 школа, 12 техникум, 29 профтехучилище, 3 вуз я.

Грозне педагогически институт хьаеллар — партеи правительсваси вай республика йоакхо ярах керда масал. ДIадахача шера института ерригача ялх факультето арахийцай республика школашта лаьрхIа болча хьехархой хьалхара выпуск. Беррига выпускникаш болх беш а ба.

Республика дукхача коллективашка цIенхаштта йоакхо ю идейно-политически интернациональнии кхетам балара. Цох дийцар Грозне хиннача областной партийно-боахама активе къамаьл даьчар. Иштта, масала, ЧИУС парткома секретара А. Б. Джукаева дийцар 30 совгIача къамий викалаша къахьегача шоай управлене подразделенешка цу хьакъехьа беча балхах.

КПСС Старопромысловски райкомо хадданза йоакхо ю тIема-патриотически, интернациональни кхетам балара гIулакх тоадара. Цунна гIо деш я № 44 йолча юкъерча школе вIашагIъелла Г. Димитрова цIерагIйола музей. Предприятешкеи школашкеи вIашагIъеxка интернациональни доттагIала клубаш, бIухошца - интернационалисташца деш дола вIашагIкхетараш.

Комсомола райкоме болх беш я 40 совгIа бIухо-интернационалист чувоагIа «Даьхен тешаме къонгаш» яха клуб. Цун председателалла хержав ЦIеча Седкъа орден лелаер, «Союзавтоматстром» завода сварщик Литвиненко Сергей. Клуба членаша Солтаханов Мувсас, Федюнин Геннаде, Умаров Руслана, Дикаев Iимрана, дукхача кхычар хьинаре дакъа лоац патриотически а интернациональни а кхетам луча. Цу хьакъехьа дукха хIамаш ду «Радуга» кинотеатре вIашагIъеллача «Сийлахь-йоккхача Даьхен дакъилг» яхача киноклубо. ЦIаккха йицлургъяц бераш та Советски Союза Турпала Аушев Руслана, Советски Союза Турпала Демченко Георге нанас дакъа а лоацаш, киноклубе чакхъяьккха тематически сайре. Массанена езаеннай тайп-тайпарча къамий викалаша дакъа а лоацаш, «СССР халкъий доттагIал — Советски Союз низ болаши цхьаннега эшалургйоацаши хилара хьаст» яхача девизагIа еш йола призывникий слеташ.

Интернациональни кхетам балара Урус - Мартановски районе беча балха тIа шерра пайда эц гражданий сходаш, цIагIара лектореш, керда советски обрядаш юкъекхувлар санна йолча формаех. Надтеречни районе дика чакхдаьхад Моздокски, Наурски, Шелковской районашца доттагIал чIоагIдара цIейш. Цу тайпарча балха белггалара опыт Iоаьый Ножай-Юртовски а республика кхыча а районашка.

Интернациональни кхетам балара сакъердаме мероприятеш чакхйоах республика цхьайолча юкъерча а лакхерча а дешара заведенешка. Иштта, тха институте хьинаре болх беш я халкъий доттагIала университет (ректор — С. Д. Хациев). Цун ладувгIараш ба республика кхыча дешара заведеней дешархой а. Белгалдаккха деза, университета балха чулоацам тIа-тIа кIоарглуш латтилга. Теоретически дешаш Iомадарал совгIа, ладувгIараш ух тIема сийлени интернациональни доттагIалеи дагалоацама моттигашка, патриотически а интернациональни а кхетам балара балха организационни методаш караерзаю.

Къаман дош къоастадеча вайна цхьацца хIамаш карагIдийнна хиларо хетийта йиш яц къаман отношенешка вIашдухьаленаш, проблемаш яц аьнна. ХIаьта геттара бонкха лоархIам болаш да уж вIашдухьаленаш ханнахьа гучаяхар, хадданза хьахулаш латта цар аспекташ га а гуш, уж къоастаяр. ХIана аьлча, укхаза хIанз а дIаяланза а цкъазза геттара сагото йойташ шоаш хьагойташ а я къаман гома чусецара, местничество гучаювлийтара, иждивенчества оамалаш, къаман доккхал дара оамалаш а дукха ха йоацаш Алма-Ате хиннaчарна тара йола инциденташ а. КПСС ЦК январски (1987 ш.) Пленуме М. С. Горбачева къаьстта теркам тIаззар Алма-Ате хиннача событешта а цар бахьанашта а цIенхаштта анализ е езаш хилара.

КПСС ЦК январски Пленумо теркам тIаззар кадрашта кхетам балара болх беча хана ленински къаман политико дIадехараш цIенхаштта а лерргаIа а кхоачащде, мехка боахама а общественни а вахара индустриализаци кIоаргъю процессаш массе оагIорахьара теркалъе езара, кадрашта интернациональни закалка лулга чIоагIдара, партийни а паччахьалкхен а балха йIаьхий опыт йолаш уж хилийтара. ХьинарегIа кхоачащде деза республикашеи регионашеи, моттигерчеи центральнии органаша кадраш дIа-юха хувцилга.

Областной партийни организаце актива собране белгалдаьккхар, интернациональни кхетам балара болх укх тIеххьарча хана лаьгIбеннилга, националистически гIулакхаш гучадувлийта моттигаш хиннилга дийцар, цу лоархIамеча участке беча балха кIоаргта анализ йир, из болх тоабара эша гIулакхаш белгалдаьхар.

Пролетарски интернационализма идеяшта пропаганда яра а уж кхоачашъяра а дика хьалаш долаш я Нохч-ГIалгIайче. Вай республика халкъий ираз бахьан лоаттабьча къовсаме хьинаре дакъа лоацаш хиннаб С. М. Кирови Г. К. Орджоникидзеи. Лоаман халкъий дукхазза йоакхо яьй В. И. Ленина. Вай доккхал ду тахан Гикало Николая, Шерипов Асланбека, Ахриев ГIапура, дукхача кхыча большевикий - ленинций, революционерий - интернационалистий сийлен доттагIалах. Даьхен тешаме къонгаш, цхьанна хIамах ца кхийра Революцен рыцараш хиннаб уж.

Республикански газеташа, радиои телевиденеи дукхача шерашка дIахьу «Патриоташ - интернационалисташ кхебеш», «Вай-интернационалисташ», «ЦаI болча дезале» яха а иштта кхыйола а рубрикаш. Къулбаседа Кавказа лоалахарча йиъ республика — Дагестана, Нохч-ГIалгIайчен, Къулбаседа-ХIирийчен, Черсий - Балкхаройчен — редакцеша кепаетт социалистически яхьа итогаш, кхыйола мероприятеш чакхйоах.

КПСС, вежарашха йолча кхыча партей исторически опыто хьагучабоах дерригача дунен тIа социальни прогресс хилийтара лоаттабеча къовсаме пролетарски интернационализма лоархIам. Йоккхий халонаш ловш ше интернационализмана тешшаме хилар хьагойтад КПСС, дерригача вай халкъо. Къаман отношенеш дIахо дегIакхувлара, общественни вахара ерригача оагIонашта еш йола интернационализаци кIоаргъяра парте XXVII съездой КПСС ЦК январски (1987 ш.) Пленумой оттадаь хIанзара чоалхане декхараш а толаме кхоачащдергда цо.

Г. ГОЛЕВ,
ЧИГПИ кафедра заведующи, доцент.

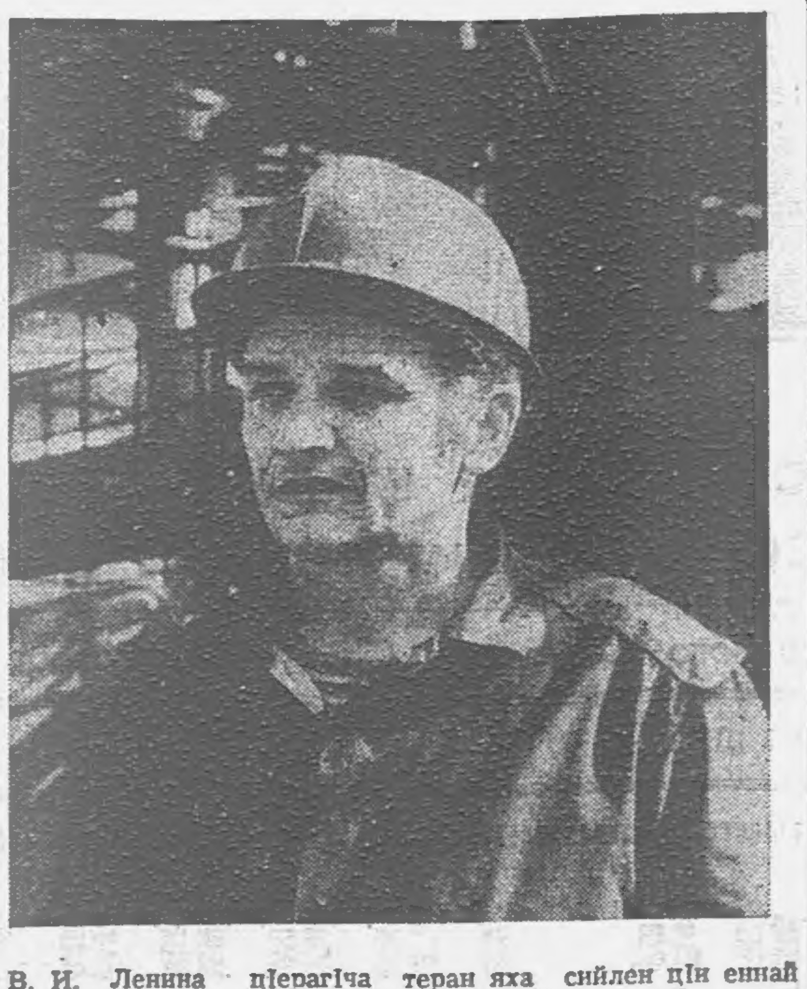

В. И. Ленина цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача Грозненски заводе меттел, «Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене къахьегама ветеранашта юкъе чIоагIа лоархIаши сийдеши ва Кухарчук Юрий Петрович. Объединене заслуженни ветеран яха сийлен цIи еннай цунна. Иштта дикагIвола кагирхой хьехамча лоархIаш а ва из. Цо ший опыт дог раьза долаш дIа а луш, дукха мехкдаьтта чакхдоахараш кийчбаьб.

СУРТА ТIА: технолог Ю. Кухарчук.
А. АЙРАПЕТОВА сурт.

ДИКАЧА НАХАХ

КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН

Ткъаь пхиъ шу дизад Аюбова Аймане Грозненски швейни производственни объединене къахьега. Цу шерашка Iалальмате йоккха опыт Iоаьй цо. Объединене кхоалагIча цехерча къонача хIамаш тегарий хьехамча я из. Хьалкхебаь говзанчаш дукха ба укхаза. Царех я Ильяна Ира, Евлоева Хьади, Хашагульгова Марем, кхыбараш.

Укх тIеххьарча деношка кхаччалца кхоалагIча цеха начальник хиннача Козлова Вера Гавриловнас Айманех аьлар:

— Цунна нийсса еце, цул тIех цхьаккха швея-мотористка яц ерригача объединене. Цехе беча балхах цхьаккха операци яц цунна тIехдика кхоачашъе ца ховш. Керттердар да шийна тIабилла моллагIа болх цIена чакхбоаккхаш, дисциплина дика йолаш, тешаме новкъост из хилар.

Предприяте хьалхарчарца коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи яьккхай Аймане. ХIанз эггара лакхагIа йолча разрядагIа къахьегаш я Аймани. Из хьожаьй звеньевойла. Уж декхараш а дизза кхоачашду цо.

Балха тIа ка ца йоала е ше каралаьцача профессех дог ийккха моллагIвола къона болхло нийсъелча оарцагIйоал Аймани. Массехк шу хьалха, ше балха ена дукха юкъ а ялалехьа. Мадаева Оля балхара дIаяха гIертилга хайра Айманена. Цунах-м хIамаш тега мотористка хургъяцар, яхараш а нийсбелар цехе. Цхьабакъда, цу къамаьлашка ладувгIанзар Аюбовас. Оляьца цкъа санна дуккхаза къамаьл хилар Аймане. Юххера а Оля балха йисар, хIаьта цох дукха ха ялалехьа дика хIамаш тегар а хилар.

Ший балхах тIехдика кхеташ яле а, дерригa сона ховш да, яхаш курали сонтали еш яц Аймани. Ше санна дуккхача хана денз укхаза болх беча ветеранашца дагаювл из, ший болх кхы а дикагIа дIагIоргбола наькъаш лех. Цунах доккха беркат даьнад Аюбовайна. Овсаре болх барал совгIа, тIехдика мара хилац цо хьадеш дола барзкъаш. Цудухьа ОТК болхлой тIахьожам боацаш дIадохийт цо тийгараш. КIезига яь а брак нийсъялийта Аймани цIийъяла езаш, из бахьан долаш цунна премии ца луш цхьа моттиг хиннаяц. Цудухьа цеха коллективо чIоагIа лоархIаш а сий деш а я из.

Цу сийленга кхача дукха къахьега, халонаш ла йийзай Аймане. ВорхI класс чакхъяьккха мара йоацаш, берашха кхувш йоагIаш яр из цига балха енача хана. Коллективо чIоагIа безаме тIайийцар. Цунна тIачIоагIийр кагирхой хьехамча Бирюлькина Анна Михайловна. Дукха ха яккха езанзар цун из балхах кхетаеш. Цкъа шийга дIааьннар шоалагIа хьалхадаккха ца дезаш хьаэцар Аймане. Цудухьа шин бетта мара ученица ца хулаш, ше хIамаш тега йолаелар.

Цо даьхача толамий лакха мах баьб Даьхено. «Социалистически яхье котъяьннар» яха массехк сийлен Знак еннай цунна. Укх тIеххьарча кхаь пятилетках вIаштта кхозза ударник яха сийлен цIи тиллай Айманех. Цун наькха тIа лепаш я «Знак Почета» яха орден. Дукха шераш да цун портрет объединене а районни а сийлен Улгаш тIа хьалтеха доалла. Уж совгIаташ духхьал шийна карагIдийнача гIулакхех деннаргаш лархIац Аюбовас. Ерригача коллективана карагIдийннарех тийнараш лерхI. Иштта коллективаца дерригa а юкъара долаш, цунца дог-уйла йолаш къахьегаш я Аймани.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ХАНАЦА ГIА БОАХАШ

Мохк социально-экономически дегIаухилга сихдара доаттабеча къовсаме советски наьха хьинар айдаьд шийтталагIча пятилетка заданеш толаме кхоачашъяра дерригача халкъа социалистически яхь йоаржаяра Советски Союза къахьегамхой тIахьехаш КПСС ЦК-ас даьча кхайкарало.

Уж заданеш кхоачашъеш болх бу Къулбаседа-Кавказски машиннаькъа Грозненски отделене предприятей коллективаша.

Эггара хьалхарча пятилетка шерашка Грозне чIоагIа дегIайоагIар мехкдаьтта доаккхеи из чакхдоаккхеи промышленность. 1931 шера мехкдаьтта 1917 шера даьккхачул пхезза дукхагIа даьккхар. Грозне цу хана мехка доаккхаш хиннaчох 36 процент мехкдаьтта доаккхар, хIаьта бензин — 75 процент. Грозненски мехкдаьтта промышленноста болхлоша хьалхара пхе шера план шин шераи ах шераи кхоачашйир. Цунца дувзаденна дукхагIа хилар дIакхахьа еза мехкдаьтта продукташ. Уж шоай ханнахьа дIаяхьара декхар кхоачашдара гучабаьлар хьалхара новатораш. Диспетчера С. В. Кутафина оттайир Гудермесера Прохладне кхаччалца никъ беш 20—24 сахьат доаккхача метта 12 сахьата поезд гIоргйола метод. Кутафина метод беррригача новкъа дIаьржар. 1934 шера С. В. Кутафина елар «Сийлен машиннаькъахо» яха значок.

1936 шера 12 марта Минеральноводчески депо машиниста-кривоносца Золотарева беннача хьокхамагIа Грозне паровозни депо вIашагIтехар машинистий-тяжеловесникий колонна. Цунна юкъе бар дикагIбола машинисташ Г. Ф. Анохов, А. А. Баринов, И. Ф. Войтишкин, А. И. Жидков, Т. А. Македонов.

1986 шера 16 марта йолаелар Ерригсоюзни стахановски декада. Цу декаде рекордаш яьхар машинисташа.

Машиниста Мельникова 35 минута Грознера Гудермесе поезд йигар технически скорость сахьата 62,06 йолаш. Гудермеса станцера Прохладни станце кхаччалца 2200 тонн, вешта аьлча, нормал тIех 400 тонн мухь тIабола поезд цо йигар 34 минут хьалха. ХIаьта Прохладни станцера Грозный станце кхаччалца а поезда технически скорость тIехкхоачашйир Мельникова.

Гудермеса депо машинисташа Головинеи машиниста гIончас Гудницкеи юкъера йола технически скорость сахьата 53,8 килолметр хилар, норма 35 километр йолаш. ХIаьта машинист Лободаи цун гIонча Кильвицкийи цу рекордал тIех а баьнна, технически скорость сахьата 54,2 километрга дIакхоачайир.

Иштта цар дIадоладаь гIулакх хIанз лакхденнад, укх шера хьалхарча биъ бетта еза етта поездаш 5809-нега кхьчай, вешта аьлча соахкарчул дукхагIа. Царца нормал тIех дIабихьаб 2918 эзар тонн халкъа боахама мухь, вешта аьлча соахка цу хана бихьачул 1,5-зза дукхагIа. 1977 шера мухь кхухьача поезда дозал 2748 тонн хиннача укх шера 3104 тонн ба, Гудермеса локомотивни депо машиниста-инструктора В. Г. Холодова торжественни собране дIакхайкадир колоннас 1987 шера хьалхарча квартале еза етта поездаш дIакхувлаш хьалхара моттиг яккхари цунна карара кара тела ЦIе байракх ялари. Еза етта 385 поезд йигар 253 эзар тонн халкъа боахама мухь тIа а болаш. Из толам боаккхаш 207033 киловатт-сахьат электрически энерги, 18854 килограмм дизельни доагор кходир. Дика традицеш дIахьош ва машинист В. Г. Илларионов а. Еза етта 16 поезд йигар цо, нормал тIех 11465 тонн халкъа боахама мухь а дIахьош. Из деш 7104 киловатт-сахьат электрически энергии 382 килограмм дизельни доагори кходир.

Машиниста Ю. А. Шурупова еза етта 15 поезд йигар, нормал тIех 14794 тонн халкъа боахама мухь а хьош. Цу юкъа кхойир 4906 киловатт-сахьат электроэнергии кхыйола материалаши.

1987 шера 1977 шера хиннaчоа юхе участкови скорость нормал 2,2 километр-сахьат тIех я.

Вай мехка халкъа боахам дегIаахарца цхьана дегIайоагIа мухь дIакхухьеи пассажираш дIакхувлеи беза машиннаькъа транспорт а.

Машиннаькъа отделене боахамаш кхы тIа а технически Iалашдара укх тIеххьарча 15 шера 80 миллион сомал дукхагIа дIадахийтад. Гудермес-Ищерская, Гудермес-Грозный яхача участкашка шоллагIа наькъаш дехкад, Червленни—Узловой яхача станце промывочно-пропарочни станци йиллай. Ищерская-Гудермес, Грозный — Беслан яхача участкашка электрофикаци яьй. Гудермес, Линейни, Червленни — Узловая, Ильменный яхача а кхыча а станцешка наькъаш дIаьхдаьд. Электроснабжене линеш чIоагIъяьй, цо машиннаькъахой декхарийла бу интенсивни технологи юкъейоалае. Грозненски локомотивни бригадаша еза етта йIаьха поездаш кхувл Грозный — Минеральные Воды, Грозный — Дербент яхача участкашка, хIаьта Гудермесски локомотивни бригадаша — Гудермес — Ищерская — Минеральные Воды яхача участкашка.

Сийлахь-боккха Даймехка тIом лаьттача шерашка хьахилар чIоаггIа прогрессивни болам — дуккхача станокаш тIа цхьан саго болх белга. ЦIи хезача стропольщицай Барышниковай хьокхамагIа Гудермесски паровозни депо цхьан саго шин станока тIа болх бергболаш баьлар нах. Масала, токарь Щетникови бандажник Гашнии. Цар диза кхоачашдора паровозашта текущи ремонт яра заказаш.

Уж традицеш хIанз а дIахьош я. Маневрови локомотиваш цхьан саго лелаерггйолча яьхай, вешта аьлча Грозный, Гудермес, Червленни — Узловая, Кизляр, яхача станцешка маневрови болх составитела гIонча воацаш машинистаца цхьана.

Информаци дикагIа Iалашъяра машиннаькъа отделене шерра пайда эц вычислительни техника средстваех, информационни бувзам билла болабир машиннаькъа отделене дIадахача шера, из болх укх шера а беш ба.

XII пятилетка планаши тIанийца декхараши кхоачашдара шерра социалистически яхь а йолаяь, 1986 шера машиннаькъа Грозненски отделене предприятей коллективаша ханал хьалха кхоачашйир задани. Цхьадола гIулакхаш дир Iилма-технически прогресс сихъеш, интенсивни технологеш юкъейоалаеш, социально-экономически декхараш кхоачашдеш, кадращца бу болх эргабоаккхаш. Белоруссе машиннаькъахой эксперимент шерра юкъейоалаеш хилар бIарччача отделене а цун предприятешка а. Из бахьан долаш халкъа боахама кхычахьа эшача къахьегара мукъавалийтар 1376 болхло. Итт эзар совгIа болча болхлошта цхьан сага юккъера лерхIаш бетта 30 сом тIатохаш алапи лакхдаьд. ПланагIа трантитни боагIачул совгIа 4 процент мухь дIабихьар духхьал къахьегама овсарле лакхъяра чотагIа. Из бахьан долаш цхьан миллион сом гаргга пайда бир. Ерригача предприятеша план кхоачашйир, къахьегама овсарле а ерригача предприятеша лакхйир.

1987 шера денз машиннаькъа отделени боахам лелабара кердача хьалашка яьлар Приднепровскии Къулбехьен-Малхбузени машиннаькъий методагIа. Цо чIоагIа хувца езача оттайир хьокхамийи нормативайи система, къахьегарах доагIар далара хьалаши экономически стимулироване принципаши.

Боахама доал дара кердача хьалашка отделенеи цун предприятешеи беча балха керттера звено я нормативни планированегеи доал даргеи довлар. Машиннаькъахошта къахьегамах доагIар лулга оттадаьд грамотнои кхетамеи боахам лелабарга хьежжа.

Отделене балха керттерча планови хьокхамашта юкъе бода мовхьаш дIа-са дахьара (дIадахийтара) юкъереи номенклатурагIеи бола боарам, пассажирооборот, къахьегама овсарле, мухь кхухьача вагоно оборотеш йсаккха ха, мухь дIа-са бахьарга дIадодар, боала пайда.

Н. КУДИНОВА,
Къулбаседа Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене планово-экономически отдела начальник.

Баркал хьона, Узейр

Тайп - тайпара да тха къамаш, тайп - тайпара я профессеш а ха а. Бакъда, тхо массава а баркал ала ловш ва 4-ча горбольница лора Лечиев Узейра. Цу больнице дарба деш тхо долаш яйзар тхона цун дика оамал а лакха говзал а.

Эггара халагIчарех я Лечиев Узейра професси. Шеший оамал йолаш ва хIара унахо. Хала да уж оамалаш йовза, саг тевеш дола дешаш лаха. Из хIама дика карагIдоал Узейра. ХIара унахочунга къайла ца хьош дIадувц цун хьал, цудухьа боккха ба цу лорах бола тешам.

Ши - шегIа хьахиннадац из дерригa, дукха а дика а къахьийгад Лечиева из тешам баккха гIерташ.

Лечиев Узейра оамалий керттера белгалонаш я ший декхар дизза кхоачашдар, ха а низ а кхо ца дар, унахочун хьал кхетаде гIертилга, из веха хилча цун дог айде гIертилга а.

Iуйрийна дарба деш болча нахага хьожаш чакхвоал лор. Тхо массе хана хьежаш хулар Лечиев хьакхачарга! Из гучаваьлча цIаьхха сийрдаьлча санна хетар палаташ. ХIаранега ала дош кораду Узейра. Дог айлургдолаш бегаш а бу. Iуйрийнарча обходах Лечиев хьеж хьалха даьча дарбах малагIа пайда хиннаб? МалагIа хувцамаш де деза? Миштад унахочун хьал? ХIаране цIи, цун хьал, цIагIара хоамаш — дерригa а дагалатт Узейра. Цо луш бола хьехам тIаэцаргболча тайпара хул.

Иштта нахаца дика ба цун новкъостий а, дарба деш йола лор Мирзоян Елена Левоновна, медсестра Зарета, кхыбараш.

Берригача а отделенерча лорашта дика хьокхам тел Лечиева. Цудухьа ший коллегашта юкъе а йоккха я цун авторитет.

Тхо укх больнице долча хана цхьа ди дIадахадац Лечиев Узейра хIара унахочунга ца хьожаш. Цхьайолча хана ший салоIача дийнахьа а больнице воагIа из, унахошца хул. Тхо дерригаш а цхьа уйла йолаш да. СихагIа дарба а даь цIадаха. ХIаьта из цIенеи тешамеи кхоачаш а ду Узейра. Баркал хилда цунна тхогара а берригача цо дарба даьча нахагара а. Иштта баркал оал оаха берригача лорашта а. ГIоза хилба цар наха эшаш бола болх!

Я. ТОЧИЕВ, «Союзспецремгазстрой» ПМК болхло; А. Х. ТОВСУЛТАНОВ, пенсионер; Е. БАРТАНОВ, гIишлонхо; М. УЛУБАЕВА, «Чайка» гостиница администратор.

КХАЬ СМЕНАГIА

РЕПОРТАЖ

Бийсан цхьайтталагIчох ах сахьат даьнна ха. Тхо да Шалински района «Курчалойский» совхоза доакъар Iалашдеча бригаде.

Тхо хьадоаладаьча «Москвича» фараша хьокхамий улг сийрдадоаккх. Дийнахьа язъяь «Молния» я цу тIа хьалтеха.

— ХIанза-м Лема, хьох дар дерригa а ховргда царна, — вела а велаш, цхьанне аьнна дешаш хьахоз.

«Оарц дала!» — аьнна йоазув да «Молне» тIа. Аьла холаш деш Дедишев Лемас, аргIаш хьалдотташ Махмудов Бадрудде, йол хьалъэцаш копнитела тIа болх беча Тарамов Ахьъяда дукха кхоачамбоацараш нийсдалийта, из бахьан долаш Дедишев Лема лафеташ тIа аьла пашкаш тIайотта оттаваь, хIаьта Махмудови Тарамови, кхы гIалат далийтача могийтаргдоацилга дIа а хойташ, цкъарчоа бехк баьккхача вита хиларах дувцар цу тIа.

— ГIо дой критико? — хетт оаха доакъар Iалашдерашка.

— Геттара чIоагIа, — жоп лу цхьаттарра массехк саго.

Дийнахьа санна са ца доаккхалуш йIайха а йоацаш, дегIа тоам беш шийла я. Кхо прессподборщик я 47 гектар дIалоацача кхай тIара хьекха касарех Iойилла йол хьаэцаш.

— Бийсан хьа ца эцаш кхоанена аьнна цхьа мергIилг йол ца йита — иштта декхар оттадаь къахьегаш ба хIанз нах, — йоах совхоза керттерча агронома Умханов Джаарса.

Доакъар Iалашде йиш йолаш эттача хаоттама хIара сахьатах бизза пайда эца йиш хулийтача тайпара вIаштIехьдаьхад балхаш. Цудухьа толамаш а доах. Диъ дийнахьа болх баь пачкаш а еш, аргIашка дIаоттаяьй ши бIаь тонн совгIа йол, люцернахи тайп-тайпарча баьцехи еллай ши эзар тонн гаргга силос. Бийсан а болх беш хиларо вIаштIехьдалийтад лоацчача юкъа иззал доакъар Iалашде.

СалаIийтац люцерна хьекха мукъадаьннача кхашка а. Цу сахьате минеральни удобренеш а тайсе, хий тоха доладу. ХIаьта цхьан шера хулаш йола баьцаш хиннача, кхы тIа а доакъара культураш дIаера лаьтта кийчду. Цига силоса хьажкIаш дIаюврга.

Совхоза йиълагIча отделене долх тхо. «Москвича» фарай сердалоно гаьннара сийрдайоаккх доакъар Iалашдеш йоалла техника. Укхаза пашкаш а ца еш аьлах аргIаш ду. Бригадана кулгалдеш Рашидов Лом-Iаьла ва.

Сварщикаца Юсупов Шовхалацеи слесараца Деднев Умарацеи аьла холаш ду аргегат тоаеш воал из. Иттех минутал дукхагIа ха эшанзар кхоачамбоацар дIадаккхара. Цул тIехьагIа юха а ший болх бе йолаелар агрегат.

— Ер бийсана даьр да, — хьахьокх тхога совхоза директора Шовлаев Макана цхьа аьла аргIа. — Дийнахьа а иззамо цаI даьд. ХIаьта а бийсана даьча аргIацара йол дикагIа я. ХIанзле хIара хьайбана лаьрхIа кIезигагIа яле а ийс центнер доакъара единица Iалашъяьй. 23 центнерал кIезигагIа йоацаш кийчъе лаьрхIад укх шера.

А. АРСАМИРЗАЕВА.

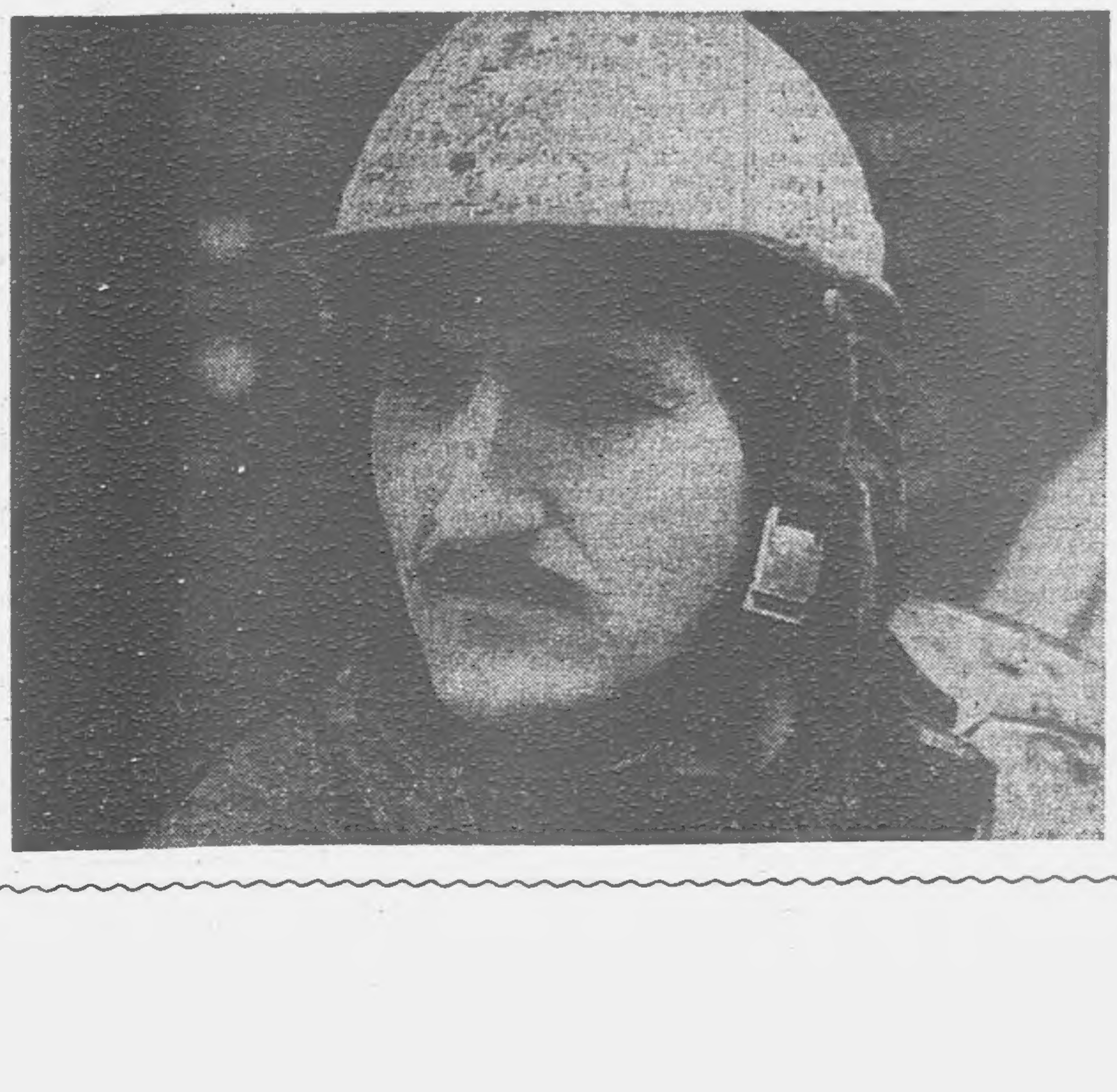

★

Старогрозненски бурув тохара балхий управлене дика вовзаш ва бурувдеттар Хь. Якубов.

Хадданза бурув тохарга дIайода ха лоацъеш, бийдал, химреагенташ кхоеш хиларца белгала я Якубова бригада.

Ер шу долалушше а Сийлахь - боккхача Октябра 70 шу дузача цIейга пятилетка шин шера план кхоачашъе социалистически декхар тIаийцад цу коллективо.

ХIанз бригада бурув тохаш я «Къулбаседа Джалка» оалача моттиге.

СУРТА ТIА: бурувдеттар: Хь. Якубов.

Л. АБДУРЗАКОВА сурт.

★

Партийни вахар: балха стиль

КУЛГАЛХОЙ ЛЕДАРЛО БАХЬАН ДОЛАШ

Пачхьалкхен планаши дукхагІдола социалистически декхараши кхоачашдеш, лакха сий долаш хьаенача Назрановски «Электроинструмент» завода гІулакх укх шера «цІаьхха» телхад. Январи феврали бетташка 47 процент мара кхоачашъянзар заводо производственни план. Дуккхача маьха товарни продукци дІаяланзар цо пачхьалкхенна.

Продукцега диллача потребителашта дІа ца луш дисар 55227 электросверлилка, 3092 басар детта агрегати цар бакаши. Из продукци договорни хана дІа ца ялар бахьан долаш 100 эзар сом совгІа гІод — продукци ханнахьа дІа ца кхаьчача предприятешта хинна зе — дІатакха а декхарийла я завод.

Дерригa дІалаьрхІача 2 млн. 700 эзар сом декхар тІадисад завода.

Советски мехка вахара ерригача а сферашка еча перестройкаца дувзаденна дика хувцамаш хулача вай бехктокхамеча хана фу бахьан долаш кхоачашъяьяц завода коллективо укх шера шин бетта план 47 проценти пхе бетта план 75 процента мара?

Укх шера денз йолаеннача Госприемка хьалашка завод кийч ца ярах хиннад деррига зе.

ХІана кийчъяьяц завод Госприемка хьалашка, ха хиннаяц-те из кийчъяра? Ха хиннай вай мехкарча кхыча заводашта санна. ТІаккха малагІаш да кийчо ца яра бахьанаш?

Госприемко предприятешта хьалхашка увттаду декхараш — цхьаккха а технически брак йоацаш, арахецача продукце дикал лакха хила езарца дувзаденна да.

Цу тайпара продукци арахецара ерригa техника а оборудовани а меттел болхлой а, инженерно-технически болхлой а кийчбе декхарийла бар завода кулгалхой, партбюро.

Цхьабакъда, ерригa цехаш а технически тІахьожама отдел а, бакъдар аьлча, завода кулгалхой шоаш а кийча хиланзар Госприемка хьалашка болх бара.

Цар доагтІача бесса кхетадаизар продукце дикал лакха хилийтара эша хьалаш мишта хила деза.

ЛоархІаме дар ерригача цехаштеи технически тІахьожама отделаи кердача хьалашка эша нормативно-технически документаци ханнахьа а, нийса хургдолаш а Іалащдар, пайдана йоаца станокаши, кхыйола оборудовании сихха хувцар, эшаш йолча бийдалца цехаш Іалашъяр.

Шу дола а денна, завода дукхагІйола продукци комиссе чакх ца ялийтача гучадаьлар керттерча технолога, коммуниста А. Оздоева кулгал а деш, кийчдаь нормативно-технически документаци, стендаш, заводе хьаяь а Іалашъяь а контрольно-измерительни прибораш, мерителаш, кхыяраш кердача хьалашка пайдана йоацилга.

Цулухьа, берригa из болх юха бе бийзар. Цу тайпара кохачамбоацараш хІанз а долаш да. Масала, инструментальни цехе тоъаш дац тайп-тайпарча маркех дола инструментальни болат, хийцца кхетаде йиш йолаш а, шаьрра Іодешалуш а хилац технически документаци, хиланза даргдоацаш да мастерий, бригадирий, юкъерча звенона чубоагІача кхыча специалистий технически дешар а...

Уж кхоачамбоацараш дІадаха хІанзарчоа каялац технологически отдела, керттерча инженера.

Шу доладелча денз дукха дІабийннаб механически цехера зубофрезерни станокаш а автоматаш а балха кийчъеш бола наладчикаш. Цхьабакъда, вІаштІехьдаькхадац царна метта ханнахьа кхыбараш кийчбелга. ХІанз а тоъаш бац наладчикаш.

Болхлой къахьегама дисциплина лоха хилар, технологи телхаяр, кхоачамбоацараш дІа ца дахар бахьан долаш хийцаб механически цеха начальник М. Хутиев, цун заместитель Ю. Местоев, бехк баьб керттерча технолога А. Оздоевна, производства начальника Б. Бековна, кхыбараштa. Цхьабакъда, хиннар хинначул тІехьагІа бехктокхам барах завода а коллектива а хинна морально-материальни доккха зе меттаоттац. Ханнахьа йоакхо е езар завода администраце кхоачамбоацараш дІадахара.

Иштта хьовзам хилар завода кхыча предприятешкара хьаухача продукцена тохкам бара тІахьожам лоаттабеш йолча служба а ший декхараш дизза кхоачаш ца дарах. Из бахьан долаш, кхыча заводаша хьакхахьийта электросверлилкашта эша двигателаш, патронаш, подшипникаш, кхыяраш а, ахаш хІана яц, аьнна, цхьацца кхоачамбоацараш долаш хьа а ийяьй, уж хьакхахьийтача предприятешта юха дІа а кхахьийтай мегаш ца хиларах. Масала, укх шера шин бетта духхьал Резекненски «Электроинструмент» завода юхабахьийтаб 12 эзар совгІча электросверлилкашта лаьрхІа байта хинна двигателаш.

Юкъарча гІулакха, завода балха сагота болаш, шошоай моттигаш лораеш, бехктокхама кІалъотташ хила веза хІара болхло, специалист, коммунист, кулгалхо. Цхьаккха хила йиш яц мичча бесса ди чакхдаьлча сагота воацаш, ший декхараш кхычарна тІатетташ. Хьинаре болх бар, технически кердадар — пайда баргбар Іомадар, кхетам лакхбар, ханаца гІабахар — массанена а эш. Цу хьакъехьа болхлой накъабаха декхарийла ба инженерно-технически болхлой, коммунисташ. Лакхача боарамца бусташ, парте идеяш маьхала йоахаш бе беза къаьстта партбюрос ший болх. Иоакхо а еш, тІахьожам а лоаттабеш хьабайта беза цо болх юкъарча организацешка.

ХІаьта, иштта хатта доагІа Госприемка завод кийчъеча хана малагІа декхараш кхоачашдеш хиннай завода партбюро, ерригa партийни организаци? Белгалдаккха деза, массайолча подразделенешка партийно-организационни, идейно-политически. агитмассови болх ледара дІахьош хилар.

102 коммунисти кхоъ парте кандидати ва цу районе а дикагІчарех цаІ лоархІача парторганизаце. Боккха низ ба из 1200 гартта болхло мара воацача коллективе.

Коммунисташ боацаш цхьаккха цех, участок, бригада яц заводе.

Соахкен укх шерен 11 партсобрани хиннай коммунистий, царех 9 тІа дийцад производстваца дувзаденнача тайп-тайпарча гІулакхехи КПСС членалла кандидаташ парте дІанйбелгахи.

Завод Госприемка хьалашка болх бара кийчъелга а дийцад лаьрххІа цу деша хетаьча собране.

Белгалдаьхад Госприемка кердача хьалашка хьалха баьчча бесса болх бе йиш йоацилга, завод йиллача ханен сихxен кийчъе езилга, бийцаб мероприятеш чакхъяхара бехктокхаме бараш а.

Цхьабакъда, тІахьожам лоаттабаьбац завода партбюро членаша, завода кулгалхоша шоай решенеш, приказаш кхоачашде дезараштa, хьийжабац цар беча балхага, гІо-новкъостал даьдац царна.

Партбюро болх тІехьале йоацаш белга, перестройкаца айхха бувзабенна боацилга кхетаде хала хургдац КПСС ЦК январски (1987 ш.) Пленума балха итогех, «Перестройкахи парте кадрови политикахи», цунца гувзаденнача завода партийни организаце декхарехи»,— яха, лоархІаме дош 12 мае мара дийцадац, аьлча. ХІаьта цехови парторганизацешка из дувца дага а дехадац.

Кхаь-биъ бетта цкъа мара паотсобрани хилац цехови парторганизацешка. Духхьал яьй алийтара духьа юуж. Собране берригa чулоацам каьхата шин листа тІа хош, хІаьта собране къамаьлаш дераш цхьа-шиъ, дукхагІа хилча а кхоъ саг мара хилац. Цхьан собране отчет йийхаяц цхьанна а цеха начальникагара, кхыча специалисташкара, мугІарерча коммунисташкара.

ДикагІйола цехови парторганизаце секретарь лоархІаш я балха хьалхле лелаеш йола Могушкова Іайшет. ХІаьта, цо кулгалдеча цехови парторганизаце а отчетни юкъа кхоъ мара собрани хиннаяц.

200 саг ва Іайшета болх беча механически цехе. ИоккхагІчарех я цех. Цулухьа дукха а лоархІаме а я цеха проблемаш. Царех лоархІамегІа яраш — продукци дикал лакхъелга, производственни планаш кхоачашъелга, болхлошта нийса кхетам балар, цар хьинар лакхдар, лоІам чІоагІбар, организационно-политически болх бар. ХІаьта цу тайпара бизза болх бац цехашка. ХІана аьлча, парторганизаце секретараштa шоашта а доггІача тайпара дика хац мехка дІайолаеннача перестройка кердачох лаьца. Хьадехац цар коммунисташкара партийни болх лерттІа белга.

Юкъара болх бизза ца бу коммунисташ бехктокхаме озаш практика хиннаяц партбюро секретарь хиннача Б. Торнева, партбюро секретара болх дІахьош хиннача, секретара заместитель волча І.І. Гиреева а. Иштта увттадьлац коммунисташа уставной декхарех отчеташ яра дош а.

Ледарло ю заводе социалистически яхь йоаржаеча а. Госприемка хьалашка болх бара эша таронаш ца хилаpo, кхыметтел производственни планаш а кхоачаш ца ярал совгІа цехашта, участкашта, бригадашта, иштта сменашта а юкъе къахьегама овсарле бокъонца лакхъергйолча тайпара социалистически яхь йоаржае вІаштІехьдалийтац.

А. ПЛИЕВ,
тха спецкор.

ХИЙ ПАЙДА БОАЦАШ ДІАУХ

ПланагІа доагІачох ах мара хий хьахецанзар соахка республикана. Цудухьа эшшача ханеи тоъали из юртбоахама культураштa тоха йиш йоацаш бисар кхаш леладераш, йокъал эттача хана. Цудухьа во хьийкъар хьажкІаш, цхьацца дола баьцадаараш, доакъара культураш. Уж кхеяра планаш кхоачашъе карагІдаланзар республика нонагІа долча боахамий.

Кхыча тайпара да гІулакхаш укх шера. ХІанз тоъал хий доагІа каналашка. Цхьабакъда, Грозненски района Ленина цІерагІча колхозе санна мара боахамашка цох пайда ца эце, соахкара сурт юха а отта мег.

ШоллагІча бригаде ялата дІайийнача гибридни хьажкІашта тІахецаш хий дуллилга тІадиллад кагийча наха Умаров Салавдена, цун вешийна Руслана, кхычарна. Тхо цига даьхкача хана кхыйола культураш дІайийнача кхашка даьхача хьоарсамашка шортта хий доагІар. Цхьабакъда, хьажкІий кхайна йистте гІолла хьадоагІар декъа латтар. Цунна бехке ба колхоза керттера гидротехник Байсаев Сайпи, бригада гидротехник Арцуев Мухьмад. ДогІан хьисапе хий детташ йола ДДА-100 марках агрегат болх бе йолаелча, хьажкхий кхайна хьатІадоагІа хьоарсам дІакъовла дезаш хул. Массанахьа цхьатарра хий хьатІадоагІаргдолаш гІулакх даь даларе хургдацар из иштта.

ХьажкІаш дІайийнача кхайна нийса планировка яь йоацандаь, хий ахангахьа мара кхачац, хий дІакхаьчача моттиге хьажкІаш дика я, дІахо — эсала.

Цул совгІа, кхай юкъе кхачалца дІадаха хий, дІахо даха низ а боацаш, хІаьта наькъий йистошка гІолла пайда боацаш дІаух. Цигара лаьтта хотта а хинна латт. Лоацца аьлча, хьажкІашта хий дуллилга моттийта деш хІама да.

Шоашта хьатІадоагІача хих мел пайда эц оаш, хьаттача, йоагІача нормах аьнна жоп делар Байсаев Сайпе. Бакълув из. Да а да из иштта. ХІаьта а цхьа хІама да белгалдаккха доагІаш.

Алханчуртски канал чакхдоаллача я из колхоз. Цул хьалха ухнача боахамаша пайда ца эцаш диса хий цунга кхоач. ХІанз къаьстта а дукха да из. Цудухьа бІаьсти планагІа а боарамагІа а хий ца дуллаш диса кхаш, цунца кхы тІа а Іобаде йиш йолаш да. Цхьабакъда, цу таронах пайда эцац цига. Тхо цу боахаме хиннача дийнахьа, цхьайтта сахьат доалаш ДДА-100 марках низ болча пхе агрегатах болх беш шиъ мара яцар. ДогІан хьисапе хий деттача агрегатех бизза пайда эцацар кхыча бригадашна а. Цул совгІа, хий дийнахьа мара тохац. Шин сменагІа болх вІаштІехьбаккха дага а бац. Цунца цхьана, цу боахама кхашка гІолла Шолжа чу Іочуухар догІан хьисапе хий деттача итт агрегата болх бара тоъал да.

РЕЙД

Кхыча тайпара сурт дар цу боахама лоалаха уллача Грозненски района «Советская Россия» яхача колхозе тхона бІаргадайнар. ИоагІа йоакхо ю боахаме юртбоахама культураштa хий диллара.

Колхоза правлене тхо даьхкача хана делкъа ха яр. Цун председатель Ахмадов Сапар Ахмедович ший кабинете вар. Ше дувцачох тхо дукха тешаш доацилга гуш волча цо, цу сахьате рацеца хьайийхар ерригa а бригадаш. Къахьегама Цlеча Байракха орден лелаеча Анзоров Мувсас кулгалдеча пхелагІча бригадера хоам бир, ДДА-100 марках йола цхьа агрегат ткъам а кагбенна дукха ха йоццаш ехалга.

Из хьахоззаше рацеца инженерни служба хьаех Сапар Ахмедовича. Цигара хоам бу агрегат тоае «техпомощь» яхийтай аьнна.

Ахмадовца цхьана пхелагІча бригаде долх тхо. Цхьан гувна тІа машина хьатІайоалаше баргаяйра еха латта агрегат. Массехк саг воаллар из тоаеш. Уллув «техпомощь» латтар.

Из йоацар вож йиъ агрегат тІатеІІа болх беш яр. Бригада стане коравир тхона Анзоров Мувса.

—Хохаши саьмарсаькхаши кхебеш я тха бригада — аьлар цо.

—ХІаьта цу культураштa хий мел чІоагІа деза дувца дезаш а дац. Цудухьа делкъийга хІама яа мара тІера ца боалаш бийса юкъехкачалца къахьег догІан хьисапе хий деттача агрегаташ тІа болх бечар. Бригадо хьалкхебаьча хьувкъамах тийша да цар ийду ахча а. Из доацаш бийсан болх барах алагена 60 процент кхы тІатох. ХІаьта шу чакхдоалаш хІаранена шишша тонн йол, пхи бІаь килограмм ялат лу.

Ялата дІайийнача хьажкІашта тІахецаш хий дуллаш боахкараштa цхьацца тонн йол, пхи бІаь килограмм ялат лу.

Балхацара безам совбаккхара Ленина цІерагІча колхозе иштта йоакхо йоре, тамаш яр-кх. Умаров Салавди а цун новкъостий а цу дийнахьа санна паргІатта лелаpe.

Хий диллара даькъе кхераме хьал эттад Урус-Мартановски районе а. Тхоца къамаьл деш, РАПО председателa заместитель Кагерманов Іийса сатем байна вар. Кхо кІира хьалха, РАПО из болх бе волалуш, цунга енна сводка да велаволийтаргволаш яцар. Хий деттача 5520 гектар лаьттах ахнел кІеззига совгІа долчоа мара ший ханнахьеи боарамагІеи хий техадацар. ДогІан хьисапе хий деттача районерча 37 агрегатех болх беш барайтта мара яцар, хІаьта итт насосни станцех —кхоъ. Хий тохара Іай кийчваьча бІаьннех, белх беш хІанз ахаш мара бац. Цудухьа вегетацнонни хьисапе хий дилланза дукха культураш я районе хІанз а. ХІаьта из болх кІезигагІа дале а, ах бутт хьалха чакхбаьккха хила безаш бар.

ХІанзалца ца хинна хІама хиннад укх шера. Оттабаьбоарам боацаш хих пайда эца бокъо луш телеграмма енай республике укх деношка Москвера. Іаламо ше новкъостал даьд кхаш леладераштa. Шортта хий доагІа Тийрка чу. Шоалжа чу. Иштача хьале дийнахьа хийцца ши бІаь гектара тІа хий тоха йиш йолаш да Урус-Мартановски районе. ХІаьта хІанз из инзткъа 150 гектара тІа мара деш дац. ДогІа дийлхача кхаьчар мара цхьа тІадам хий кхаьчадац «Солнечный» совхозе хьажкІаш, генараш дІадийнача кхашка. ДогІан хьисапе хий деттача барайтта агрегатах болх беш бархІ мара яц.

Бийсан хий тохилга вІаштІехьдаккхарах уйла еш яц цу районе. ХІаьта хий диллара толашагІа йола ханаш туллийташ латт. Из бахьан долаш юртбоахама культурай дукха хьувкъам бусаргба чу ца эцаш.

Н. ИБРАГИМОВ,
НГІАССР Минводхоза хих пайда эцара отдела начальник.
Р. АГАЕВ,
хий боарамагІа дІадекъара среднетерски инспекце инспектор.
М. ХАМАТХАНОВ,
тха спец. корр.

ВОШАЛ ТЕССА ГОРОДАШ ВОЛГОГРАДЕРА ХИРОСИМА ДЕНОШ

Машар лорабара духьа вошал тессача городий доттагІал — цу девизагІа чакхдаьхар турпал-городе Волгограде дерригача дунен цІи хеза йола уж городаш гаргало хинна 15 шу дизара хетадаь Хиросима Денош.

Волгограда хьашаша додача хи тІарча вокзала комплекса выставочни зале Хиросима вахарах, Іилмана, культурана карагІдаьнначох дувцаш йола выставка хьайийллаяр. Унхаза хьажа баькхача дукхачарна икебани къаьнара искусство яйзар, чайни церемоне дакъа лаьцар, цар шоай мара доацача халхарашка хьежар.

Хиросима Деноша волгоградцашта Японе традицеш, культура, экономически карагІдаьннараш кІоаргагІа довза таро елар. Машар лорабара областной комитета активистащца, горожанашца хиннача дуккхача вІашагІкхетараша хьахьекхар Волгограден Хиросимен баха наха дуккха нах боабеча массе а тайпара герзашта духьала хаьддан хьинарен къовсам лоаттабара тІехьа болга.

СУРТА ТІА: Мамаева гувна тІа.

Э. КОТЛЯКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Эггара эшача хана...

ТІехдаьккха малараш меларцен аклоголизмацеи къовсам лоаттабе доладелча денз Нохч-ГалгІайчен столице город Грозне массе а миІинге хьайийллай хий, сокаш, морожени йохка павильонаш. Іуйрийна хьайийллача денз сайрийна боал къовлабаллалца болх беш я уж. Цу дика дІадоладаьча гІулакхага баьнна городе баха нах шоай дезалца, къаьстта кагий нахи мехкарий шоай новкъосташца, дукха хул цу павильонашка культурно салоІаш. Къаьстта дукха нах хул цу павильонашка шоаш балхара мукъаболча шоатт дийнахьеи кІирандийнахьеи.

Цхьабакъда, иштта дика дІадоладаь гІулакх лерттІа чакх ца доалийташ бола нах а нийслу. Духхьал цар бехкагІа ваха чІоагІа бохам боалаш а моттигаш нийслу, къаьстта хІанз латтараш санна дІайха денош латтача хана. Хьазцаргъя вай № 2 йолча «Продтовары» яхача объединене № 134 тикана чуйоагІа 152 павильон. Цунна гонахьа я дукха кхачан, кога гІирса, баьцадаараши соми, промышленни товараш дохкаш йола тикаш, гІадж кхоссал мара гаьна йоацаш я педагогически училища, укх тІеххьарча шерашка цига хьалдаь нийсазза вІаштІардаь коммунальни цІенош, кхыдараш. Балхара мукъаболча укх дІайхача деношка цига Іалаьмате дукха хьаух мороженни яа, хий, сокаш мала безам бола нах, къаьстта мороженни яа безам бола бераш. Бакъда, павильон болх беш яц... Цун хьалхашкахьарча оагІон тІа доккхийча алапащца яздаь да шоаттен кІирандии салоІа ди да продавеца, аьнна. Боккха чІега а теха дІакъайла латт цун наІараш. Цхьабакъда, бІайха хьежача малхо витрина тІа шин дийнахьа лаьтта сокаш мистъю, хий телхаду. Долче, цунах хинна зе-м продавеца шийна качдода, тІакха наьха, къаьстта берий дохадаь дог хьан юхаметтаоттадергда?

Цу хаттара жоп дала я, городерча из санна йолча павильонаша санна цига болх бергболаш гІулакх вІаштІехьдаккха а мег вайна хІанзчул тІехьагІа «Продтовары-2» обьединене кулгалхоша. Цунга сатувсаш ба укхаза баха эзараш бола нахи цунна гонахьарча учрежденей болхлойи.

Б. КОСТОЕВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ЛОРАДЕ БЕРАШ А ЦІА А

Июнь бетта кхалнаьха Москве Дерригдунен конгресс хургья. Ер, дунен дерригa патриотически, прогрессивни, демократически низаш адамлен кхоане кІалхаръяккхара, ядерни тІом ца хилийтара вІашагІтоха деза ха я.

1986 шера декабре хиннача индийски кхалнаьха къаман федераце конгрессага ше яйтача послане тІа Инде премьер-министра Раджив Ганде белгалдаькхар, дегІаахара кхалсага хьал а лоархІам а хувца эшаш хилар. Цо яздора, вай исторе цІихеза кхалнах ба, хІаьта уж тахан легенедарни хинна дІаэттаб. Тхоаш къаман хиларах тарра теш тхо массанена цхьатарра бокъонаши таронаши хургхиларах. Кхалнаха йола уж бокъонаш дегІакхувлара эргаяьха тоаярен шеръярен процесс чІоагІъе езаш да вай.

Цу дешаша къаьгта хьахьокх общества къаьнарча феодальни концепцешта духьален, эксплуатаценеи харцоннеи моттиг йоацача кердача социальни порядкана тІехьен къовсам лоаттабе эшалга. Из дерригa а кхалнаха бокъонца эмансицапи яра эш. ТІеххьарча шерашка дерригача дунен кхалнаха, хІаьта къаьстта советски, индийски кхалнаха цу процесса на доккха дакъа юкъедихьад.

Бера Шу дездар, из дара бола общественни боккха безам, хІаьта иштта кхалсага Итт шере — цу дерригне дикка хийцар кхалсага хьали лоархІами. МаІача наьхен кхалнаьхен цхьатарра бокъо хиларга кхаьчад вай, нагахьа санна практике из кхоачаш ца йой а, бакъда теоретически из хилар массане а бакъдаьд.

Адамлен деятельноста моллагІча сфере кхалнах маІача наха нийсса а, хІаьта цхьайолча хана дикагІа а эоархІабу.

Кхалнаьха организацей машара тІехьарча къовсаме боккха лоархІам ба. ЦІи хезача индийски яздархочун, поэта Рабиндраната Тагора дешаша тахан ший бокъонца дола маІан тІанйцад. Цо яздаьд, кхалсаг — маІача сагаца къувсар яц.хІаьта из я цун тІонча. Из къаьнарча ІаьдалагІа деке а, цхьабакъда хано а опыто из бакъхилар чІоагІдир. ГІад а вуг тешам а боллийт дерригача дунен кхалнах ядерни кхерама духьаларча къовсаме цхьана вІашагІкхеташ латташ хиларо. Царна шоаш лорабарал совгІа, дерригача адамленна хьалхашка бехктокхаме а хет. Дуне хьаккеллача денз кхалсага декхар — бера вахар далар, иштта ший бераш а цІа а лорадар.

Цхьабакъда машар лорабар — атта декхар дац. Хьалха хьоахаьча индийски кхалнаьха къаман федераце конгрессе белгал ма даккхара, США глобальни агрессивни политика хьалха вІалла ца тийсача тайпара дуне ядерни кІалакьдара кхерам тІатувс. Дуне ядерни герзах мукъадоаккхаца гІулакхе керттера новкъарле еш я президента Рейгана СОИ проблемаех йола «чІоагІа я» оала позици.

ССОД президиума председателa, дунен тІа эттара хьалхарча кхалсага - космонавта Терешкова Валентина, конгрессага яйтача послане тІа йоахар, берригача цІенача дагарча наьха тешами де гІертараши тІемаш доацача дунен вахарца дувзаденна да. Из къаьгта гуш дар Советски кулгалхочо Горбачев Михаилеи Инде премьер-министра Раджив Гандеи кІалха кулгаш яздаьча Делийски деклараце тІа. Ядерни герзах мукъадолча дунен машара идеяши принципаши вахаре кхоачашъяро аламаш тІаэттача ядерни катастрофа кІалхара дахара новкъостал дергда.

Шейла ШАРМА,
индийски журналистка.
(АПН).

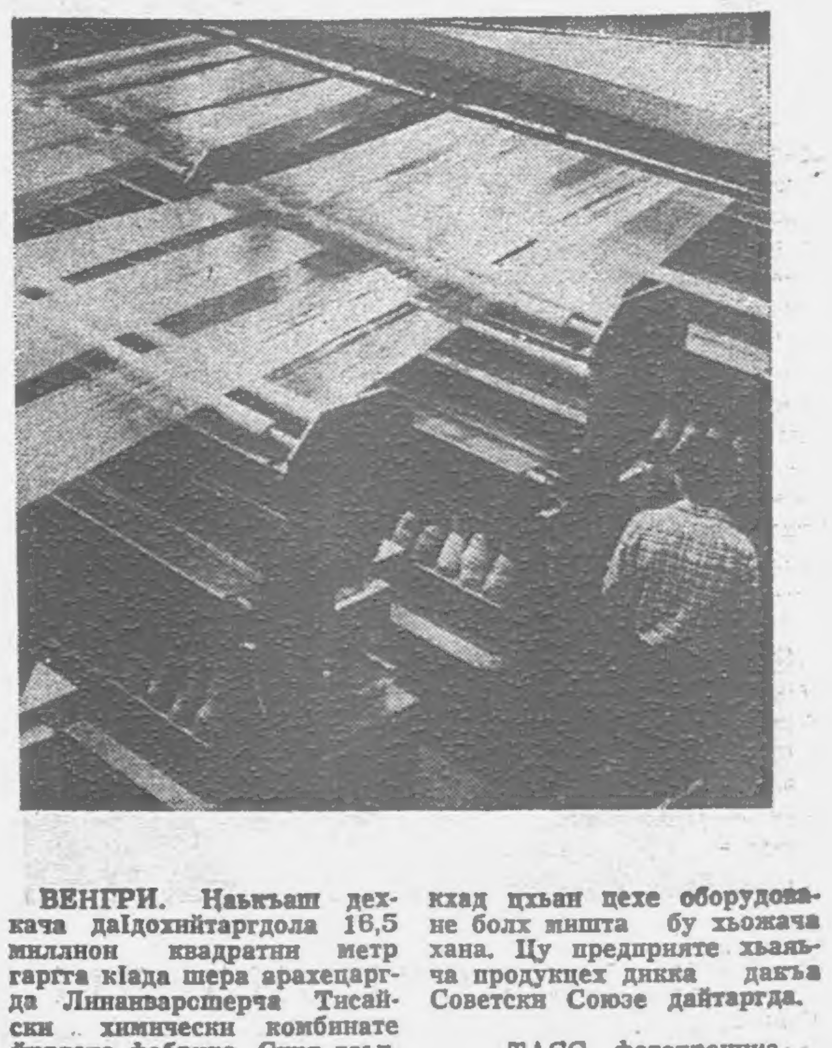

ВЕНГРИ. Цаькъаш дехкача даІдохийтаргдола 16,5 миллион квадратни метр гаргга кІада шера арахецаргда Линанварошерча Тисайски химически комбинате йиллача фабрико. Сурт даькхад цхьан цехе оборудоване болх мишта бу хьожача хана. Цу предприяте хьаьча продукцех дикка дакъа Советски Союзе дайтаргда.

ТАСС фотохроника.

«Кортамукъача СибарегІенна» лаьрхІа хинна банкноташ

Парижски Индокитайски банка архивашка гучадаьннад 1919 шера кепатеха довзаш доаца сомий маьха банкноташ.

Калифорнена лаьрхІа доллараш кепадетта йолаеннай советски банк, аьнна дІалоархІаргда вай. Американски а доацаш, «Кортамукъача Калифорнена» лаьрхІа дола керда советски доллараш. Е ард вай, «Кортамукъача Корсикана» лаьрхІа дола франкаш, «Кортамукъача Уэльса» лаьрхІа йола фунташ, «Мукъача города Гамбурга» лаьрхІа йола маркаш.

Цу тайпара проекташ яц е хинна а яц Москве, политически хІалак хилара, тІем тІа эшара е финансови банкротства хьалага а кхоачаш, уж е вож мехкаша халонаш ловча хана а. ХІаьта вай мехка лаьрхІа дола кхыча пачхьалкхений сомаш-м арахийца хиннад цхьацанаха. Советски территорен даькъа фашисташа оккупаци яьча хана арахийца а ца Іеш.

Франце вовзаш волча нумизмата Морис Музинске дийцар сона дукха ха йоацпаш парижски Индокитайски банка архивашка ше гучадаьккхача тамашийнача хІамах. Ахчан знакий историх дувца керда книжка кийчдеш цунна гучадаьннад цхьанна сага довзаш доаца валюта — шин метталара дола франко - эрсий сомаш. 5, 25, 100 а 500 а сома маьха дола банкноташ. Фригийски колпак тІатулла кхалсаги «Индокитайски банк» яха къаьгта гуш дола французски йоазуви эрсий метталара числительнешца вІашъюхxе латтар царна тІа. Цар мора бос кІезиг-дукха сийрдабоаккх дукха бесаш долча сурташа. Билета дІоаххала яздаь да «образец» яха дош.

Сен образец? Октябрьски революци хинначул тІехьагІа эхь ца хетарга диллача советски гІулакхашта юкъегІертара шийл кхы тамашийнагІа йоацача проекта образец я из. Большевикий толамашта юкъегІерталга юхатехачул тІехьагІа СССР-е граждански тІом геттара иргбеннача хана «Мукъаяьккхача» СибарегІенна лаьрхІа кепадийтта дар из ахча. Архиваша тешал ма дарра, из ахча арахецара решени банко тІанйцар 1918 шера декабре.

Цу хана мехка територе тІа дІа-хьа даржаш латтар цІебараштен кІайбараштен юкъера тІемаш. Царна юкъе дакъа лоацаш хургда 14 пачхьалкхений эскараш, цу даькъе Англе, Франце, Германе, Польша, США, Японе дараш а долаш. Гуччахьа а хьинаре а гІо деш хургда уж контрреволюционерий эскараштa. СибарегІа шоай ког-гІортолга ю цар «верховни правителах» Колчаках. Цунца «болх беш» я французски тІема мисси. Ши шу даьнна а далалехьа, 1920 шера, мемуарий хьисапе Париже кепатохаргдолча ший дневника тІа миссе члена майора Лазес язду большевикашца латача хана духхьал герзаца гІо дарах дийца доалаш дацар дош, яхаш.

СибарегІа британски бизнесменашта кІийле кийчъеш йола шоай торгово-промышленни бюрош толаме вІаштІехьйоахача англичанех хьага хьагаш, Парижо мелал ювлийт яхаш леткъ майор. «Мукъаяьккхача Россе» коммерсанташ, инженераш, фондаш хьежаяр дех цо ший Іаьдалашкара. Сихха из ца дой, Францел хьалхабовргбаІ «Хьалхалаттарех» — банкирех ког - гІортолга ю майора. Халла Советашкара хьадаьккхар иностранцашта йохка кийча волча Колчака къоабал а деш, эрсий СибарегІенна лаьрхІа керда валюта арахецара проект оттаьр духхьал французски мисси яр. Эрсий? Е банкирийи министерски деятелийи планашка СибарегІенна хьожаяь кхел кхы тайпа хиннайхьогІ?

ТІема миссеси французски Индокитайски банка владивостокски отделенеи кийчъю идея, айхха хьаллоац из парижски банковски конторо, Франце финансай министра къоабалъю. 1919 шера январь. Кхыча суверенни мехка чурча гІулакхашта эхь а ца хеташ экономически юкъегІертар магоду. «Америкен банкнот компани» яхача Нью-Иоркски банкага заказ кхоач 6,5 миллион 5 сома банкноташ, 1,6 миллион — 25 сома, миллион гаргга — 100 а 500 а сома банкноташ кийчдара. Франце ахчанца дувз хургдола ахча: сома мах 0,6 франк бу.

1919 шера августе «Америкен банкнот компани» директора де Нефлиза Индокитайски банкерча коллегашка чІоагІъе аьнна дІалу образецаш. Ша тІа даьннад гІулакх. Бакъда, цхьоалагІча ноябре французски столице дІакхоач телеграфни хоам: большевистски эскараша дІалаьцай Омск. КІайбараш дІахо а тІехьашкахьа бовргболга, кхыча мехкашкара тІема советникаш, шоашта пайда барах хьогаш хинна инженераши торговцаши удаpгболга, СибарегІа пайда эцаш хиннача кхыча мехкий валюта курс йожаргхилар хьахьокхаш дар хьал.

ТІема интервенци СибарегІа тІагІорташ хилар лаьгІлу—Малхбузен Европа штабашка кхыйола варианташ ювц. Индокитайски банко дІайолаьяьча афера маІан дов. 1919 шера ноябре финансай министра указанегІа тІехьатотт из. Бакъда, дог доахилга тІаккха а дІадаланза да. ХІаьта ший аргІага хьежаш ухк 285,5 сома маьха йола хоза кийчъяь яда банкноташ. ХІаьта 1920 шера мае мара Париже соцам бац, меттаза дале а сага эшаш доаца подрывни проекта тешалаш дІадаха: франко - эрсий банкноташ зІамига юхкалгаш а еш, эттІадий дІадоах.

Къайллаяха юс операци. ХІаьта 80 шераш юкъеденнача хана архивашта тІавитача любителa — нумизмата дага а доацаш йовз 1918—1919 шерашка е лерхІаш хинна из антисоветски акци. Мичча тайпара — шоай а наьха а кулгашца — къона Советски Республика хІалакье гІертарах дувцилга дезац Малхбузене. ХІанз а, ворхІ итт шу даьнначул тІехьагІа, цох хьоадеш дар а тІехь къайлладахьа гІерт цига. Мишта вІашкадоагІаш хургда из, кортамукъален къаман автономии «лорераш», демократенеи нийсхоннеи «тІехьа бараш» яхаш къамаьлаш дари граждански тІема юкъегІертар, Индокитайски банка сомаш, большевикехи эрсехи «мукъаяккха СибарегІе» яхари.

Бакъда, буржуазни истореографе искусственни «кІайча Іатташта» юкъе гІолла наг-наггахьа хьагучадувл реальни событеех дола бакъдар. ХІаьта цуморча моттиге подпольни банкноташ тІарча фригийски колпака низ дІакхачац истори харцдаккха а е хозде а.

Александр ИГНАТОВ,
АПН политически обозреватель.

Из массанена эш

Иштта лоархІ Тбилиси — Марнеули шоссе тІа Грузе столицана гаьна йоаццаш йолча «Телети» яхача общественни кхачан кооперативни предприяте хІама даа чуухача дуккхачар. Кооператораша чубаьхкачарна хьалхашка дахь шеррача ассортиментах дола дІайха даар, кондитерски изделеш.

Укхаза къаьстта чаме а хеташ дІанйду къаман куxнера даар: хингалаш, люлякебаб, шашлык, лобио. «Телети» хьайийллача хьалхарча деношка денз укхаза хьоалчагІаш ду, юбиляраш безбу, торжественни банкеташ, иштта кхыйола мероприятеш чакхйоах. Из предприяти доалахьа йолча «Грузпотребсоюзо» кІезига боаца пайда ийбаьб. «Телете» ший подсобни боахам хьабир. Кооператораш дулха кхаба лаьрхІа хьайбаш ийцар, хьакхарч йолайир. Уж дорстадеча кхачан отходех пайда ийбора. 1987 шера денз «Грузпотребсоюза» подсобни боахама 167 эзар сом хьакъоастадир, 120 бежана лаьрхІа ферма, 110 керта лаьрхІа хьакхарч чулоаттаю моттиг, инкубатор хьайир: «Грузпотребсоюза» экспериментальни предприяте базе укх шера январь бетта денз; республике эггара хьалха ше-шийна финансировани яра, шийх дІадахар ше юхаметтаоттадара кІийлен тІа ший лоІамагІа йола общественни даара кооператив хьайийллар.

— Цо таро елар, — йоах «Телети» яхача кооператива председатела Г. Нацваладзе, — цхьаккха новкъарле а йоацаш договорни маьхах рынкашкара а юрташка бахача нахагара а продукци хьанйе. Хьайийллай колбасни кондитерскии цехаш, хьалъеш я 65 тонна лаьрхІа йола холодильник.

Кооператива членаша дика болх бу, цунга хьежжа лакха алапеш а ийду. Царна луш дола алапи пар хьадаьккха чу тІара лу. Цар юкъера лаьрхІача эца алапи — 220 сом, хІаьта колбасни, кондитерски цехий, хьайбаш леладеча фермай болхлоша — 300 — 350 сом эц. Кооператива балансе я 1,7 миллион сома маьха керттера средстваш, пхи автомашина, автомагазин, фургон.

СУРТА ТІА: кондитера Матевосян Григоре хьоалчагІа лаьрхІа торт кийчъяьй.

А. РУХАДЗЕ,
Г. КИКВАДЗЕ сурт.
ТАСС фотохроника.

Оперетта, оперетта

Укх деношка, театрально-концертни зале торжественно хьайийллар Ш. Курбанова цІерагІча Азербайджански паччахьалкхен музыкальни комеде театра гастролеш.

ДІайха моаршал хьэттар вежарашха йолча республика викалашка НГІАССР культура министра заместитела А. Г. Митрофанова. Цо белгалдаьккхар театра труппа Нохч-ГІалгІай столице духьашха енайоацилга. Дика йовз цун артистий говзал грозненцашта. ХІаьта а дог дика хинна тІанйцар цар керда гастролеш хургья яха хоам.

— Атта дац наьха дегашка бода никъ лаха, — аьлар Бакински театра директора Б. Касимова, — цудухьа берригa низ тІабахийта кийчо яьй оаха грозненцашца долча вІашагІкхетарашта. Артисташа гойтаргья шоай дикагІйола оперетташ, музыкальни комедеш. Цига хургья классика, вай ханара спектаклаш.

Цул тІехьагІа дІайолаелар У. Гаджибекова боккхача бездамца зрителаша тІанйца «Аршин мал алан» яха оперетта.

М. ЭРЗИЕВ.

СПОРТ

ТОЛАМ БАЬККХАР

АргІанарча туре Белгородерча «Салютаца» лайзар «Терек». ВІашагІкхетар вай мехкахой аьттув болаш дІадоладелар, кхоалагІча минуте фусамдаьй наІарашка бургац чутехар О. Гладке. Дукха ха ялале счет 1:1 хилар.

ШоллагІча тайме дикагІа ловза баьлар грозненцаш. Юха а белгалваьлар О. Гладкий. Цо кхы цхьаькха а бургац чутехар белгородций наІарашка.

Ловзар счет 2:1 йолаш вай мехкахой котбоалаш чакхдаьлар.

* * *

РСФСР физкультура производственни коллективашта юкъера футболах йола яхьаш дІахойолх. Самардийнахьа вай республика соахкара чемпион «Динамо» Калмыкски АССР-е йолча Каспийский яхача городерча командаца лайзар. Счет 4:0 йола вай футболисташ котбаьлар.

* * *

ЮкъегІертай футболах йола Нохч-ГІалгІайчен чемпионат. АргІанарча туре «Строитело» счет 8:1 йолаш эшайир «Нефтехимик». Кхыдола ловзараш иштта чакхдаьлар: «Колос» — ЧИТО — 3:0; «Нефтяник» — «Даймохк» — 3:1; «Спартак» — «Локомотив» — 2:2. «Машиностроитель» — «Урожай» — 6:0, «Вайнах» — «Темп» — 2:0.

* * *

Краснодарски крае чакхъяьлар Ерригсоюзни футбольни турнир. Цига дакъа лоацаш яр «Днепр», «Кубань», «Терек», кхыйола коллективаш.

Шоай подгруппе вай мехкахош шоллагІа моттиг яьккхар.

А. ИЗМАЙЛОВ.

КЕРДА ЧЕМПИОН

Чакхъяьннай Нохч-ГІалгІайчен столица маІача наха юкъера шахматех йола чемпионат. Хьалхара моттиг а чемпиона цІи а яьккхар спорта мастералла кандидата Мостовой Василе. Из ворхІазза котваьлар, кхозза цхьаккха кот ца воалаш лайзар, цкъа ийшар. ШоллагІча моттиге ва Н. Мелькумянц. КхоалагІен йиълагІен моттигаш йийкъар А. Комаровеи П. Гороховеи.

Шоашта могачул эсалагІа лайзар В. Джанаралиев, И. Шерипов.

А. ХАРСИЕВ.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

Деша дІайбу

Академика М. Д. Миллионщикова цІерагІча Къахьегама ЦІеча Байракха орден лелаеча Грозненски мехкдаьтта института 1987 — 1988 дешара шера дийнахьарча факультеташка студенташ дІачуэц укх специальностех деша:

(скобкашка специальностей номераш).

— Геологии мехкдаьттеи гази йоалла моттигаш хьалохилгеи (0103).

Пайданеча оахкалий моттигаш лахареи тахкареи геофизически методаш (0105).

— Гидрогеологии инженерни геологии (0107);

— Мехкдаьттеи гази йоалла моттигаш караерзаяра технологии комплексни механизации (0205);

— Мехкдаьттаи газеи скважинашта буpув тохар (0211);

— Мехкдаьттаи газеи промыслай машинаши оборудовании (0508);

— Химически производства машинаши аппараташи (0516);

— Лоаман (шахтайи карьерийи) балхашта электрификации автоматизации яр (0634);

— Химико-технологически процессашта автоматизации комплексни механизации яр (0639);

— Мехкдаьттеи гази чакхдаккхара химически технологи (0801);

— Керттерча органически а мехкдаьтта химически а синтеза технологи (0807);

— Промышленни гражданскии гІирсаш хьалдар (1202);

— ГІишлои изделеши конструкцеши хьаяр (1207);

— Теплогазоснабжении вентиляции (1208);

— Прикладной геодези (1301);

Дийнахьарча факультеташка ерригача специальностех дІачуэц йистеьнна юкъера образовани йолаш 35 шу кхаччалца ха йола нах.

Дешара ха — 4 шуи 10 бутти.

Юкъера лаьрххІа дешара заведенеши профессионально-технически училищаши йистеьхараш дийнахьарча факультеташка дІаэц, техникум яьккхарий — кхо шуи, училище дийшарий ши шуи балха стаж хуле. Из стаж эшац дешара заведенеш тІехдика чакхъяьккхараштеи педсоветаша дийнахьарча форме деша отта рекомендаци еннараштеи.

Дийнахьарча факультеташка заявленеш дІаэц 1 июле денз 5 августе кхаччалца.

ДІаоттара экзаменаш 6 августе денз 20 августе кхаччалца.

Ерригача специальностех Грозненски мехкдаьтта института оттараша 0801, 0807 дІаяьлча, экзаменаш дІалу математика (яздеш), физика (яздеш), эрсий меттаи литератураи (сочинени).

0801, 0807 специальностех деша оттараша экзаменаш дІалу математика (яздеш), хими (дагахьа), эрсий меттахи литературахи (сочинени).

Юкъера школа йистейоаккхаш дошо (дото) медаль яьккхараш, юкъера специальни дешара заведени а юкъера профессионально-технически училища а чакхйоаккхаш тІехдика диплом даьккхараш 0205, 0211, 0508, 1202, 1207 тІехдефицитни йолча специальностех деша отташ хилча экзаменех мукъа а баьха приемни комиссе хьалхецарца къамаьл дича цар гойтача хьокхамех дІаэц.

Юкъера школа йистейоаккхаш дошо (дото) медаль яьккхараша, юкъера специальни дешара заведени а юкъера профессионально-технически училища а чакхйоаккхаш тІехдика диплом даьккхараш хержача специальностех отташ — хими (дагахьа).

— кхыча специальностех отташ — математика (яздеш).

Цу дисциплинах оценка «пхиъ» йолаш экзамен дІаелча, дІахора экзаменаш дІа яла ца езаш мукъабоах уж, хІаьта «йиъ» е «кхоъ» яьккхача юхейиса ши экзамен а дІаяла еза.

ТІехдика диплом а доаккхаш юкъерча дешара база тІа юкъера профессионально-технически училищаш чакхъяьхараша цу порядкана юкъебоагІа караерзаяьча специальностех деша отташ бале.

Юкъерча дешарах долча документа тІа «удовлетворятельно» яха оценка йоацаш болча ирадефицитни специальностех деша оттараш ши экзамен дІалу: эрсий меттахи литературахи (сочинени), математиках (яздеш). Уж экзаменаш 8-нел кІезигагІа баллаш йоацаш дІаеннараш мукъабоал кхоалагІйола экзамен дІа яла ца езаш. Кхыча тайпара хилча кхоалагІйола экзамен дІалу: физика (яздеш). Иштта экзаменаш дІаялара порядок я 0634, 0639 специальностех деша оттача маІанаха (абитуриенташ математикаи, эрсий меттаи литератураи экзаменаш дІалу), 0801 специальностех деша оттача маІанаха (абитуриенташ химех дагахьеи, эрсий меттахи литературахи яздеш экзаменаш дІалу) из дувзаденнад (1975 шера 26 мае арадаьннача № 524/64 йолча СССР Минвузеи СССР Минздравеи приказагІа кхалнах медицински хьакъехьа цу балха тІа ца могабеш хиларца.

Юкъерча дешарах долча документа тІа «удовлетворительно» яха оценка йоацаш 0103, 0105, 0107, 0516, 0634, 0638, 1208, 1301 специальностех деша оттачар 9-нел кІезигагІа йоацаш баллаш йоахаш толаме ши экзамен — математиках (яздеш), эрсий меттахи литературахи (сочинени), 0801, 0807 специальностех деша оттачар — химех (дагахьеи), эрсий меттахи литературахи (сочинени) дІаеннараш кхоалагІа экзамен дІаяла ца езаш мукъабоал. Кхыча тайпара хилча кхоалагІа экзамен а дІалу.

ДІаоттара экзаменаш дІалуча кхыйола льготаш, хІаьта иштта конкурсах къоастабар, деша дІаэцар «1987 шера араяьннача СССР лакхехьарча дешара заведенешка дІаэцара бокъонашка» хьежжа хургья.

ДІаоттара экзаменашта тІабитача наха оттаьча порядках балхара кхы тІа отпуск лу — 15 календарни ди (ВУЗе дІаводаш а юха цІавоагІаш а йола ха ца лоархІаш) алапи а ца луш.

Института адрес: 364902, г. Грозный, ГСП-2, Революце проспект-21, Грозненски мехкдаьтта институт, приемни комисси, телефон 2-16-15.

БЕШАМАШ ЛЕЛАЕЧАР ТЕРКАМГА!

№ 27 йолча «Беша лелаю инвентарь» яха централни рынкерча тика чу удобренеши ядохимикаташи йохкаш йола отдел хьайийллай.

Ший ханнахьа удобренеца подкормка яр — хьувкъам кхебеча лоархІаме да.

«Промтовары» объединени.

Хоттам

Тахан республике гІоллеи Грозненн хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунда 3 — 8 метр сиха мух а болаш, фегара температура республике 26—31, Грозне 29 — 31 градус йІовхал а йолаш ха хила мег.

Кхоанеи ломмеи хувцалуш морхаш а йолаш, цхьаццанахьа наг-нагахьа догІа а делха мег, бе-беча оагІонашкахьара секунде 3 — 7 метр сиха мух а болаш фегара температура бийсашка 17 — 22, деношка 27 — 32 градус йІовхал а йолаш ха латта тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТЕЛЕПРОГРАММА

23 ИЮНЬ

I ПРОГРАММА

7.00 — Іуйрийнара зарядка. Мультфильм. Ашараш.

7.30 — «Ха».

8.05 — Сийлахьча Октябра юбилейга. «В. И. Ленин. Вахара оагІонаш». Телевизионни дукха сереш йола фильм. «Вступая в двадцатый век. 1893 — 1900 гг. «Пробил час». 1-гІа фильм.

9.10 — «Восхождение». Художественни фильм.

10.55, 16.00, 17.00, 19.30 — «Кердадараш».

16.15 — «Довзий хьона закон». Телевизионни журнал.

17.05 — «Малыш». Центральни паччахьалкхен серии театра фильма-спектакла премьера. Автораш — А. и Б. Стругацкигіар.

18.45, 22.40 — «Тахан дунеи тІа».

18.55 — КПСС ЦК Пленума накъадолхаш. «Іилмеи вахари».

19.35 — «Хьай унахцІена хила безам бале». Туризм. 6-гІа передача.

19.50 — Сийлахьча Октябра юбилейга. «В. И. Ленин. Вахара оагІонаш». Телевизионни дукха сереш йола фильм. «Вступая в двадцатый век. 1893 — 1900 гг. «Пробил час». 1-гІа фильм.

21.00 — «Ха».

21.40 — «Камера дунен чу хьеж».

22.55 — А. Вивальди. «Глория».

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйрийнара гимнастика.

8.20 — ДІалохк вокальни ансамбло — иижараша Кныши М. Карасенкоси.

8.40 — «Будильник».

9.10 — «Альфред Ялунушан». Телевизионни документальни фильм.

9.30 — «Каштымская горница». Челябинскера передача.

10.05 — Шахматни школа.

10.35 — Французски мотт. Іомабу І-гІа шу.

11.05 — «Утро вечера мудренее». Художественни фильм.

12.10 — «Сабарде, Іа». Мультипликационни фильм. 5, 6, 7-гІа выпускаш.

12.40 — «Михаил Шолохов». Документальни фильма премьера.

13.30 — «Баьцщара гІайре». Художественни фильм.

14.35 — Ашарий киоск.

15.05 — «Кердадараш».

17.00 — «Нармон стали». Телефильм.

17.40 — «Срок давности». Художественни фильм.

19.10 — «Нохч-ГІалгІайчен дн».

19.30 — «ДоттагІий иллеш».

20.00 — «Бийса даьхьала хийла шун, бераш!» «Эхо». Мультипликационни фильм.

21.00 — «Ха».

21.40 — «Звездочет». Телевизионни кхо сери йолча художественни фильма премьера. 1-гІа сери.

22.45 — Теннис. Уимблдонски турнир. Англера передача.

23.45 — «Кердадараш».

24 ИЮНЬ

I ПРОГРАММА

7.00 — Іуйрийнара зарядка. Мультфильм. Ашараш.

7.30 — «Ха».

8.05 — Сийлахьча Октябра 70 шу дузаш. «В. И. Ленин. Вахара оагІонаш». Телевизионни дукха сереш йола фильм. «Проснa час». 1-гІа фильм.

10.10, 16.00, 17.35, 19.50 — «Кердадараш».

10.10 — «Автограф». Литературни викторина.

17.40 — «Іилмаши къахьегамеи бувзам». Телевизионни документальни фильмаш.

18.20 — Халхар ду Судхарами Радхиупате (Инди).

18.45, 23.10 — «Тахан дунеи тІа».

19.00 — «Коталон парад». Документальни фильм.

20.00 — Сийлахьча Октябра юбилейга. «В. И. Ленин. Вахара оагІонаш». Телевизионни дукха сереш йола фильм. «Вступая в двадцатый век. 1893 — 1900 гг.». «Сибарегіен гаьна никъ». 2-гІа фильм.

21.00 — «Ха».

21.40 — «12-гІа этаж».

23.25 — «Братиславская лира» яхача конкурса доакъошхой концерт.

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйрийнара гимнастика.

8.20 — ДІалохк А. Мельникеs (чІондарг).

8.50 — Документальни фильмаш.

9.10 — «Эрсий къамаьл».

9.50 — «Наьна школа».

10.20 — «Звездочет». Телевизионни художественни фильм. 1-гІа сери.

11.25 — «Сабарде, Іа». Мультипликационни фильм. 8, 9, 10-гІа выпускаш.

11.55 — Фильм-концерт.

12.25 — Немций мотт. Іомабу 1-гІа шу.

12.55 — «Бессловесные друзья». Художественни фильм. «Бухарест» киностуди (Румыни).

14.15 — Историеи оагІонаш. 1812 шерара Даьхен тІом.

14.45 — «Кердадараш».

16.40 — Концерт.

17.20 — Сийлахьча Октябра юбилейга. «Тхо Ленина низаца чІоагІа да». Краснодарски телевидение программа.

18.15 — «Лаьттан коана». Поэтах Х. М. Эдилова телеочерк (нохчий меттала).

18.30 — «Га дІадоІа воккха саг». Телефильм.

18.50 — «Нохч-ГІалгІайчен дн».

19.10 — У. Гаджибеков. «Аршин-Мал-Алан». Курбанова цІерагІча Азербайджански паччахьалкхен музыкальни комеде театра музыкальни спектакль.

21.00 — «Ха».

21.40 — «Звездочет». Телевизионни художественни фильма премьера. 2-гІа сери.

22.45 — «Кердадараш».

22.50 — Теннис. Уимблдонски турнир. Англера передача.

25 ИЮНЬ

I ПРОГРАММА

7.00 — Іуйранара зарядка. Мультфильм. Ашараш.

7.30 — «Ха».

8.05 — Сийлахьча Октябра 70 шу дузаш. «В. И. Ленин. Вахара оагІонаш». Телевизионни дукха сереш йола фильм. «Вступая в двадцатый век. 1893 — 1900 гг.». «Сибарегіен гаьна никъ». 2-гІа фильм.

9.05 — «БаьцовгІай дуне».

10.05 — «Моаршал да хьога, музыка!».

10.35, 16.00, 17.00 — «Кердадараш».

16.10 — «Шо дех Свердловски оперни...».

17.05 — «...Ялхайтта шу даьннен бонкхагІен».

17.50 — «Эргалонаш: — опыти проблемаши». Телевизионни документальни фильмаш.

18.40 — «Са хьамсара Даьхе». Фотоконкурс.

18.45, 23.00 — «Тахан дунеи тІа».

18.55 — «Сашка». Моссовета цІерагІача паччахьалкхен академически театра фильм-спектакла премьера.

21.00 — «Ха».

21.40 — «Бека, пандар».

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйрийнара гимнастика.

8.20 — Фильм-концерт.

8.50 — «Хий а доагІаргда». Документальни фильма премьера.

9.20 — Концерт.

9.50 — «Вай беш».

10.20 — «Звездочет». Телевизионни художественни фильм. 2-гІа сери.

11.25 — «Сабарде, Іа!». Мультипликационни фильм. 11, 12, 13-гІа выпускаш.

11.55 — Испански мотт. Іомабу 2-гІа шу.

12.25 — «Гуйран бІайха малх». Субтитраща художественни фильм.

13.45 — «Кердадараш».

17.20 — Документальни фильм.

17.40 — «Къахьегама ресурсех дикагІа пайда эцар» (нохчий меттала).

18.10 — «Саги роботи». Телефильм.

18.30 — «Госприемка: дикала урокаш» (гІалгІай меттала).

18.55 — Телефильм.

19.10 — «Нохч-ГІалгІайчен дн».

19.30 — Документальни фильм.

20.20 — Спортивни вахар (нохчий меттала).

20.40 — Мультфильм.

20.50 — Киножурнал.

21.00 — «Ха».

21.40 — «Звездочет». Телевизионни художественни фильма премьера. 3-гІа сери.

22.45 — «Кердадараш».

22.50 — Теннис. Уимблдонски турнир. Англера передача.

26 ИЮНЬ

I ПРОГРАММА

7.00 — Іуйрийнара зарядка. Мультфильм. Ашараш.

7.30 — «Ха».

8.05 — В. Кондратьев. «Сашка». Фильм-спектакль.

10.55, 16.00, 17.40, 19.30 — «Кердадараш».

16.15 — Д. Лондона турпалаш экрана тІа. «Мексиканец». Художественни фильм.

17.45 — Украински халкъа хора концерт.

18.20 — «Мадагаскара баьцщара гІайре». Киноочерк.

18.45, 23.10 — «Тахан дунеи тІа».

19.00 — «Вай беш».

19.35 — Социалистически Къахьегама Турпалца, «Мособлсельстрой-18» яхача треста урравляющеца Н. И. Травкинца концертни студе Останкино вІашагІкхетар.

21.00 — «Ха».

21.40 — «Кинопанорама».

23.25 — «ЦІе иллеш», «ВуриттталагІа слет». Берлине политически илле фестиваль.

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйрийнара гимнастика.

8.20 — «Цхьана гІа баха сакърдаме да». Фильм-концерт.

8.45 — Документальни фильм.

9.05 — Киноафиша.

9.50 — Английски мотт. Іомабу І-гІа шу.

10.50 — «Сабарде, Іа!». Мультипликационни фильм. 14.15, 16-гІа выпускаш.

11.25 — Іилмеи вахари.

12.10 — Английски мотт. Іомабу 1-гІа шу.

12.40 — «Гинор». Художественни фильма.

14.00 — «Кердадараш».

СИЙЛАХЬЧА ОКТЯБРА 70 ШУ ДИЗАРА СОВЕТСКИ РАЙОНА ДИ

19.00 — «Эргалоний наькъагІа». Советски района КПСС РК хьалхарча секретара Л. Д. Дзейтовай беседа.

19.20 — «Лоаман мехка нах».

19.30 — «Нохч-ГІалгІайчен ди».

19.50 — Кинозарисовка.

20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».

20.10 — «Йодаш я Ерриг союзни... Советски района «Шатой» яха фольклорно-этнографически ансамбль.

21.00 — «Ха».

21.40 — Союзийн ЦІен колонни зале искусства говзанчий концерт.

22.45 — «Кердадараш».

22.50 — Теннис. Уимблдонски турнир. Англера передача.

27 ИЮНЬ

I ПРОГРАММА

7.00 — Іуйрийнара зарядка. Мультфильм. Ашараш.

7.30 — «Ха».

8.05 — Фильм-концерт.

8.35 — «ХІана, сендухьа». Бераштa йола передача.

9.05 — Концерт.

9.30 — «Миллионы Малхасяна». Телевизионни документальни фильм «Іилмеи техникем». Киножурнал.

10.00 — «Хьасташ».

10.30 — «Массанена а хІарана а». Барзнъий ярмаркера репортаж.

11.00 — «Дай-ноаной ди — шоатта».

12.30 — ДІалохк М. Чайковскаяс (виолончель).

12.50 — «Федор Абрамов».

14.00 — «ДоттагІе». Телевизионни журнал.

14.30, 19.50, 00.05 — «Кердадараш».

14.50 — Изобретателийн рационализаторийн денга. «Новатораши консерваторaши».

15.35 — Сийлахьча Октябра юбилейга. «Историеи довргдоаца мугІараш». «Подранки». Художественни фильм.

17.20 — «Гушдар — теша хала дар».

18.20 — Мультфильм.

18.40 — «Эхо». ДІахьор — Г. Шергова.

19.30 — «СелаІад», «Рюкю» халхараш» яха халкъа творчества телепрограммай дунен халкъашта юкъера фестиваль. (Япони).

19.55 — «Къамаьл дувца вай...». Аркадий Райкин. 1-гІа дакъа.

21.00 — «Ха».

21.40 — «Къамаьл дувца вай...». Аркадий Райкин. 2-гІа дакъа.

22.45 — «Цхьа ди мара дац». Иллни оаи Р. Караклаича.

23.25 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйрийнара гимнастика.

8.20 — Документальни фильмаш.

9.00 — Ритмически гимнастика.

9.30 — «Іуйрийнара почта».

10.00 — «Советски патриот». Киножурнал.

10.10 — Дунен художественни культура. С. Т. Аксаков. Вахарен творчестван оагІонаш.

11.10 — Халхабувлаш ба РСФСР халкъа артистка О. Ченчиковаи РСФСР заслуженни артист М. Даукаеви.

12.00 — Телевизионни театр. А. П. Чехов. «Сагота истори». Телевизионни спектакль.

13.25 — Мультипликационни фильм.

13.55 — КхувшбоагІараша музыкальни передача.

15.50 — Баскетбольни обозрени.

16.35 — «УнахцІено».

17.20 — «Послесловие». Субтитраща художественни фильм.

19.00 — Тахан — изобретателийн рационализаторийн ди.

19.25 — «Нохч-ГІалгІай кІира».

19.35 — «Сага фактори къахьегама овсарлеи» (нохчий меттала).

20.05 — Хувцамий ха.

21.00 — «Ха».

21.40 — «Вай денхараш». Художественни фильм.

23.05 — «Кердадараш».

23.15 — Яйгача атлетика. Европа кубок. ЧССР передача.

23.40 — Теннис. Уимблдонски турнир. Англера передача.

28 ИЮНЬ

СОВЕТСКИ КАГИРХОЙ ДИ

I ПРОГРАММА

7.00 — Іуйрийнара зарядка. Мультфильм. Ашараш.

7.30 — «Ха».

8.05 — Концерт.

8.30 — Ритмически гимнастика.

9.15 — «Спортлото», тираж.

9.30 — «Будильник».

10.00 — «Аз гІулахь ду Советски Союза!».

11.00 — «Іуйрийнара почта».

11.30 — «Никъ берий клуб».

12.30 — Ашарий киоск.

13.00 — «Юртара сахьат».

14.00 — «УнахцІено».

14.45 — «Ералаш». Киножурнал.

14.55 — «ТІехьале». Телевизионни альманах.

15.5 — «Кердадараш».

16.00 — ШоллагІа Ерригсоюзни халкъа творчества фестиваль.

16.30 — «Тешам». Телевизионни документальни фильма премьера. ВЛКСМ XX съезда балхах.

17.45 — «Хьа могаш хила безам бале». Туризм. 7-гІа передача.

18.00 — Дунен халкъашта юкъера хьал.

18.45 — Мультипликационни фильмаш: «Рыбка Гюльдор», «Легенда о сыне», «Как кот с мышами воевал».

19.20 — Телехьажархой дехарца. «Оршот деннaлца дийна хургда вай». Художественни фильм.

21.00 — «Ха».

21.40 — Футбольни обозрени.

22.25 — «ДоттагІлен азбука». ТелетІий СССР — НРБ. Славяний йоазони, культураи, просвещенеи цІейх.

II ПРОГРАММА

8.00 — Зарядка е дІаоттаі

8.20 — «Вай денхараш». Художественни фильм.

10.05 — «Эрсий къамаьл».

10.35 — Шопена иллеш. ПНР-ра передача.

11.05 — Казахски телевидене программа.

12.25 — КВН-87. Финал. Одесски паччахьалкхен университетеи Московски химико-технологически Л. И. Менделеева цІерагІча институтеи командай вІашагІкхетар.

14.25 — «СелаІад», «Рюкю» халхараш» яха халкъа творчества телепрограмма дунен халкъашта юкъера фестиваль. (Япони).

15.05 — «Кемалг». Мультипликационни фильм.

15.15 — Мехка халкъа театрий фестиваль. В. Александри. «Деспот Водэ». А. С. Пушкина цІерагІча Молдавски академически театра спектакль.

18.00 — «Дунен музыкальни культура ганзера». С. Прокофьев. Камерни произведенеш.

19.00 — БаьцовгІай дуне.

20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!» «КІазеи ворхІ гІажа кІоригі». Мультипликационни фильм.

20.15 — Конни спорт. СССР чемпионат.

21.00 — «Ха».

21.40 — Приключенчески фильма экран. «Ха йоацаш тахкар». Художественни фильм.

23.40 — Яйгача атлетика. Европа кубок. ЧССР передача.

РАДИОПРОГРАММА

23 ИЮНЬ

7.20 — «Юртара Іуйренаш».

7.35 — 7.40 — Передачай программа.

8.15 — Республикански газетий обзор.

8.30 — 9.00 — Лирически илле концерт.

9.15 — «Дика товараш дукхагІа». (нохчий меттала).

9.30 — 10.00 — «Къона заманхо» (гІалгІай меттала).

16.00 — Передачай программа. Хаоттам.

16.01 — «Ца малар — вахара хьисап» (гІалгІай меттала).

16.16 — 17.00 — «Юртбоахаме хьалхалаттарашта». Концерт.

18.00 — Керда хоамаш.

18.30 — 18.40 — Хоамаш.

УКВ

19.00 — Художественни самодеятельноста доакъашхой концерт.

19.30 — Симфонически ашараш.

24 ИЮНЬ

7.20 — «Лаьтта леладерий балхаш» (нохчий меттала).

7.35 — 7.40 — Передачай программа.

8.15 — Республикански газетий обзор.

8.30 — 9.00 — Моттигерча композиторий иллеш.

11.15 — «ДикагІа пайда эца къахьегама ресурсех». Беседа (гІалгІай меттала).

11.30 — 12.00 — «Нохч-ГІалгІай поэзи ашарашка» яхача циклацара.

15.15 — «Цхьан дезале». (гІалгІай меттала).

15.35 — 15.45 — «Ден темаех».

16.00 — Передачай программа. Хаоттам.

16.01 — Дунен халкъашта юкъера хьал (нохчий меттала).

16.15 — 17.00 — Концерт.

18.00 — Керда хоамаш.

18.30 — 18.40 — Хоамаш.

УКВ

19.00 — Вежарашха йолча республика композиторий концерт.

25 ИЮНЬ

7.20 — «Малгобенси района ялат кийчдераш болча» (гІалгІай меттала).

7.35 — 7.40 — Передачай программа.

8.15 — Республикански газетий обзор.

8.30 — Литературни Нохч-ГІалгІайче (нохчий меттала).

8.50 — 9.00 — Ашараш.

11.15 — «Буржуазни пропаганда харцонаш». Исторически Іилмай кандидата Э. Исаева беседа (нохчий меттала).

11.30 — «Ханал хьалхабаьннараш» (гІалгІай меттала).

11.45 — 12.00 — «Сихдара резерв — ши смена».

16.00 — Передачай программа. Хаоттам.

16.01 — 17.00 — «Шоана, производстве хьалхалаттараш». Концерт.

18.00 — Керда хоамаш.

18.30 — Хоамаш.

18.40 — «Вахари дии». Радиожурнал (гІалгІай меттала).

18.55 — 19.00 — Ашараш.

УКВ

19.00 — М. Дикаева иллеш.

26 ИЮНЬ

7.20 — «Юртара Іуйренаш».

7.35 — 7.40 — Передачай программа.

8.15 — Республикански газетий обзор.

8.30 — «Интернационализм — вай вахара закон» (нохчий меттала).

8.50 — 9.00 — Ашараш.

11.15 — 12.00 — «Нохч-ГІалгІай музыкальни культура исторецара» яхача циклацара.

15.15 — 15.30 — «Сийлахьча Октябрана хетадаь мугІараш». Композици (гІалгІай меттала).

17.15 — Передачай программа. Хаоттам.

17.16 — «Эргалонаш: гІулакхаши проблемаши» (гІалгІай меттала).

17.31 — «ЦІе сийгаш» (гІалгІай меттала).

18.00 — Керда хоамаш.

18.30 — Хоамаш.

18.40 — 19.00 — «Сатирически микрофон».

УКВ

19.00 — А. Розенберга иллеш.

19.24 — Инструментальни ашараш.

27 ИЮНЬ

7.20 — «Доанъара — ялата санна» (нохчий меттала).

7.35 — 7.40 — Передачай программа.

8.15 — Республикански газетий обзор.

8.30 — 8.45 — Хоамаш.

10.15 — РадиоладувгІархой хаттарашта жоп лу Грозненски мехкдаьтта института ректора Ю. Л. Расторгуева.

10.40 — 10.50 — Ашараш.

11.00 — «Хьона, Даьхе, салтечун догІ».

11.30 — 12.00 — «Эргалоний наькъагІа».

12.40 — «СалоІа минуташ» (нохчий меттала).

13.00 — 13.15 — Реклама.

15.15 — «Эфире я зовне выступлени».

16.00 — «Бригадни подряд балха тІа». (нохчий меттала).

16.15 — 17.00 — «Кавказа Іуйренаш». Радиожурнал.

18.00 — 19.00 — «Ашарий почта».

УКВ

19.00 — «Сакъердамеча талгІе тІа». Беламе программа.

19.20 — «Къона оазаш». Концерт.

28 ИЮНЬ

СОВЕТСКИ КАГИРХОЙ ДИ

7.15 — Республикански газетий обзор.

7.30 — Передачай программа.

7.35 — 7.40 — Хоамаш.

8.25 — 9.00. — «Шоана дукхаеза ашараш».

11.20 — Советски кагирхой Ден хетадаь концерт.

15.15 — 15.30 — «Сага сий къахьегамца» (нохчий меттала).

16.00 — «Школьни глобус».

16.30 — 17.00 — «Къона тІехье» (нохчий меттала).

18.00 — 19.00 — «Иллеца доттагІал долчарна». Концерт.

УКВ

19.00 — «Халхарга дех вай». Концерт.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-80-12, 2-54-04; промышленностеи транспортеи — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84, 2-90-66; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-80-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства — 2-90-66, 2-47-84; культуры — 2-64;75, 2-75-78; писем — 2-85-64; машинописное бюро — 2-89-51; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей, ереи, шоаттеи деношка

СФ00350. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2309.